

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

1. Ontstaan en belang van de controle op strategische goederen

Dit ontwerp van decreet regelt de controle op de handel in defensiegerelateerde producten, ander voor militair gebruik dienstig materiaal, ordehandhavingsmateriaal, civiele vuurwapens, onderdelen en munitie. Deze soort goederen behoort tot de categorie ‘strategische goederen’.

Tijdens de Koude Oorlog werd voor het eerst een begin gemaakt met de controle op dergelijke goederen. Door een aantal Westerse landen werd toen een mechanisme opgericht, de CoördinatieCommissie voor multilaterale strategische exportcontroles (CoCom), dat de handel in deze goederen reguleerde en dat er op gericht was de strategische militaire handel met de landen van het communistisch blok te beperken.

Na het einde van de Koude Oorlog werd het duidelijk dat de Oost-Westtegenstelling niet langer de geschikte basis was voor exportcontroles en werd er door diezelfde Westerse staten samen met Rusland beslist om een nieuw informeel multilateraal exportcontrolemechanisme op te richten, het Wassenaar Arrangement (WA). Binnen het WA werd er een lijst van militaire goederen opgesteld, de zogenaamde ‘Munitions List’, die elk jaar wordt geactualiseerd en waarvan lidstaten verplichtend de uitvoer moeten controleren. Hoewel het besluit om de uit- en doorvoer van vermelde militaire goederen al niet toe te laten dan wel die overdracht te weigeren een nationale bevoegdheid bleef, wordt het beleid van de lidstaten binnen het WA beïnvloed door onderlinge informatie-uitwisseling en het afspreken van ‘best practices’ tussen de lidstaten onderling.

De genoemde ‘Munitions List’ werd vervolgens door de Europese Unie (EU) en haar lidstaten overgenomen als de basis voor haar eigen ‘Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen’. Voor goederen op die lijst verbonden lidstaten zich er, eerst politiek via de Gedragscode van de Europese Unie betreffende wapenuitvoer en later juridisch via het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB (Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid), toe om de uit- en doorvoer ervan te toetsen aan gezamenlijk afgesproken criteria. Bovendien werden ook op het niveau van EU afspraken gemaakt over informatie-uitwisseling en werden instrumenten tot harmonisatie van het exportcontrolebeleid geïntroduceerd, zoals het uitwisselen van weigeringsbeslissingen en een daaraan verbonden consultatiesysteem. Het besluit om de uit- en doorvoer van militaire goederen toe te laten dan wel te weigeren, bleef echter een nationale bevoegdheid.

Dit bleef ook zo in de volgende stap die binnen de EU werd genomen op het vlak van wapenhandelcontrole. Hoewel de later vermelde richtlijn 2009/43/EG de regelgeving over de overbrenging van defensiegerelateerde producten tussen lidstaten van de Europese Unie harmoniseert en heel erg vereenvoudigt, beslissen lidstaten vrij of ze nog steeds dergelijke overbrengingen toelaten of niet.

Eenzelfde ontwikkeling kenmerkt de internationale en Europese initiatieven ten aanzien van de ietwat verschillende controle op de handel in civiele vuurwapens. Zowel het Protocol van de Verenigde Naties tegen de ongeoorloofde vervaardiging van en handel in vuurwapens, de onderdelen, componenten en munitie ervan als de later besproken richtlijnen 91/477/EEG en 93/15/EEG tekenen een controlekader uit dat door de lidstaten moet worden ingevuld en toegepast.

Deze evolutie toont aan dat de internationale gemeenschap het belang van controle op internationale wapenhandel onderkent. Dergelijk belang wordt gevat door het feit dat een ongecontroleerde en onverantwoorde proliferatie van conventionele wapens en vuurwapens en het gebrek aan regels hieromtrent een essentiële en negatieve impact heeft op de evolutie van internationale en interne gewapende conflicten. De ontwikkeling van een dergelijk controle-instrumentarium heeft echter niet kunnen verhinderen dat de handel in conventionele wapens en vuurwapens een problematisch gegeven blijft en dat controle broodnodig blijft.

In de opeenvolgende stappen werd echter telkens de rol en de verantwoordelijkheid van de nationale staten benadrukt. Binnen het geschetste internationale en Europeesrechtelijke kader moeten staten daarom continue aandacht blijven besteden aan de efficiënte werking van hun nationale en de besproken internationale controle-initiatieven, en de regelgevende en operationele uitwerking en implementatie daarvan strikt opvolgen.

2. Het doel van het decreet

Het ontwerp van decreet wil nu net doen wat binnen het geschetste internationale en Europeesrechtelijke kader de opdracht is van nationale staten, met name een regelgevend kader creëren dat de efficiënte werking van de Vlaamse en de besproken internationale controle-initiatieven toelaat.

Dit voornemen staat ook opgenomen in de toelichting bij het ontwerp: “Dit ontwerp van decreet probeert een samenhangend en allesomvattend geheel van spelregels te vormen voor een efficiënte controle op de wapenhandel, waarbij zoveel als mogelijk is rekening gehouden met zowel ethische als economische parameters.”.

3. De inhoud van het decreet

Het ontwerp van decreet regelt de controle op de handel in defensiegerelateerde producten, ander voor militair gebruik dienstig materiaal, ordehandhavingsmateriaal, civiele vuurwapens, onderdelen en munitie. Dit houdt onder meer de omzetting van drie Europese richtlijnen in de materie van de wapenhandel in: richtlijn 91/477/EEG van de Raad van 18 juni 1991 inzake de controle op de verwerving en het voorhanden hebben van wapens, richtlijn 93/15/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende de harmonisatie van de bepalingen inzake het in de handel brengen van en de controle op explosieven voor civiel gebruik en de al vermelde richtlijn 2009/43/EG van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 betreffende de vereenvoudiging van de voorwaarden voor de overdracht van defensiegerelateerde producten binnen de Gemeenschap.

Het ontwerp van decreet is opgebouwd uit vier grote blokken.

Een eerste blok bevat het algemeen kader met het materieel, territoriaal en personeel toepassingsgebied van het decreet, een lijst van definities en een aantal andere algemene bepalingen.

In het tweede blok en derde blok worden respectievelijk de handel in defensiegerelateerde producten, ander voor militair gebruik dienstig materiaal en ordehandhavingsmateriaal en de handel in civiele vuurwapens, onderdelen en munitie gereguleerd. Elke blok behandelt zowel de handel met andere lidstaten van de Europese Unie als de handel met landen buiten de EU (‘derde landen’).

Het vierde blok bevat het zogenaamde vergunningen- en klantenbeheer. Het bevat titels over de schorsing, intrekking en beperking van vergunningen, de tijdelijke uitsluiting van aanvragers, het hoorrecht bij weigering, toezichts- en strafbepalingen, rapportering en enkele overgangs- en slotbepalingen.

4. Belang voor Vlaanderen

Met de implementatie van de voormelde Europese richtlijnen voldoet het Vlaamse Gewest aan zijn Europeesrechtelijke verplichtingen en werkt zij mee aan de creatie van Europees ‘level playing field’ op het vlak van wapenhandelcontrole. Het nieuwe allesomvattend kader voorziet uitgebreide controle-, evaluatie-, toezichts- en sanctioneringsmogelijkheden die een strikte, doch flexibele en een gerichte controle toelaten.

Zowel voor de doelgroepen van het decreet als voor andere betrokken partijen zoals ngo’s houdt het decreet toegenomen rechtszekerheid, coherentie, consequentie en transparantie in.

5. Uitoefening van Vlaamse bevoegdheden in het decreet en beleidskader

Sinds 30 augustus 2003 zijn de gewesten bevoegd voor de “in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie, en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie evenals van producten en technologieën voor tweërlei gebruik, onverminderd de federale bevoegdheid inzake de in- en uitvoer met betrekking tot het leger en de politie *en* met naleving van de criteria vastgesteld in de Gedragscode van de Europese Unie op het stuk van de uitvoer van wapens”. Deze bevoegdheid werd naar de gewesten overgeheveld via de bijzondere wet van 12 augustus 2003 tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (zie artikel 6, §1, VI, eerste lid, 4°). Als gevolg van deze overheveling heeft de Vlaamse decreetgever de exclusieve bevoegdheid om bij decreet de hem toegewezen bevoegdheid te reglementeren.

Op 5 mei 2004 heeft het Vlaams Parlement een resolutie inzake deze materie aangenomen (voorstel van resolutie betreffende de in-, uit- en doorvoer van wapens, munitie en speciaal voor militair gebruik of voor ordehandhaving dienstig materieel en daaraan verbonden technologie – *Parl. St. VI. Parl. 2003-04, nr. 2292/2*). In deze resolutie stelt het Vlaams Parlement dat een reflectieperiode van één jaar zal worden ingelast alvorens de werkzaamheden te starten voor het opstellen van een Vlaams decreet inzake wapens en aanverwant materieel. Dit moratorium van één jaar is ondertussen verstreken.

In de beleidsnota 2009-2014 (*Parl. St. VI. Parl. 2009-10, nr. 195/1*) van de hiertoe bevoegde minister wordt duidelijk gewezen op de noodzaak en het belang dat de wetgeving die deze bevoegdheid regelt in lijn is met de werkelijkheid van vandaag, en kan beantwoorden aan een degelijke beheersing van de huidige veiligheidsproblemen. In het streven naar een doeltreffende controle op de overdracht van militair materieel, en om deze controle in lijn te brengen met de economische realiteit en veiligheidsbekommernissen, stelt de Vlaamse Regering zich tot doel om de huidige reglementering te actualiseren via een nieuw decreet. Door de hiertoe bevoegde minister werd de opdracht daartoe gegeven aan de dienst Controle Strategische Goederen.

II. SPECIFIEKE TOELICHTING VAN HET DECREET

Artikel 2 – Definities

Punt 2° – ‘Ander voor militair gebruik dienstig materiaal’

Deze definitie omvat de zogenaamde ‘catch-allbepaling’ die voorheen opgenomen was in onderafdeling A19, afdeling 1, 2de categorie, bijlage van het koninklijk besluit (KB) van 8 maart 1993. De tekst van de nieuwe bepaling is gebaseerd op de tekst van sectie 1 (2) van de Duitse War Weapons Control Act.

Omwille van de belangrijkheid van deze bepaling en omwille van de rechtszekerheid wordt er voor gekozen om deze ‘catch-allbepaling’ in het kader van het Wapenhandeldecreet op te nemen in het decreet zelf. Concreet wordt er voor geopteerd om de inhoudelijk toepassingsgebied van de ‘catch all’ als een definitie in artikel 2 op te nemen en daaraan de

omvattende term ‘ander voor militair gebruik dienstig materiaal’ te verbinden, wat toelaat om in het decreet (en eventueel het besluit) eenvoudig te kunnen refereren aan goederen die binnen het toepassingsgebied van de ‘catch all’ vallen. De vergunningsplicht voor dat ‘ander voor militair gebruik dienstig materiaal’ zit vervat in artikel 8, §2, van het decreet.

Inhoudelijk wordt in het licht van rechtszekerheid gekozen voor een zo helder mogelijk geformuleerde definitie die ernaar streeft om de vergunningsplicht te laten afhangen van het mogelijke gebruik van de goederen en niet van de hoedanigheid van de eindgebruiker.

Een dergelijke definitie draagt op een dubbele manier bij tot een meer efficiënte controle. Enerzijds wordt vermeden dat uit- en doorvoerders van alledaagse gebruiksvoorwerpen of voedsel met een vergunningsplicht geconfronteerd worden louter omdat de goederen bestemd zijn voor een militaire eindgebruiker. Anderzijds en daaruitvolgend wordt de controle gefocust op goederen die kunnen gebruikt worden als gewelddsmiddelen, onderdelen en toebehoren daarbij, maar die (nog) niet opgenomen zijn in de lijsten waarnaar in de eerste paragraaf wordt verwezen. Het is dan ook belangrijk op te merken dat goederen enkel vergunningsplichtig zijn als zij voldoen aan beide onderdelen van de definitie en dat het dus moet gaan over goederen “die alleen of in combinatie met elkaar of andere goederen, substanties of organismen ernstige schade kunnen toebrengen aan personen of goederen” en “die als middel tot geweldpleging ingezet kunnen worden in een gewapend conflict of een soortgelijke situatie van geweld”.

Tot slot moet opgemerkt dat de term ‘goederen’ die onder dit punt voor het eerst voorkomt, doorheen het decreet in zijn gewone betekenis gebruikt wordt en moet worden verstaan in functie van het artikel, de onderafdeling, de afdeling, het hoofdstuk en de titel waarin hij is opgenomen.

Punt 4° – ‘Civiel vuurwapen’

Het begrip ‘civiel vuurwapen’ wordt in het decreet gedefinieerd om duidelijk het toepassingsgebied van de onderscheiden vergunningsregimes van titel II en titel III af te bakenen. De definitie is het resultaat van een bevraging over het onderwerp die door de administratie aan zowel de betrokken overheidsinstanties als aan vertegenwoordigers van de vuurwapensector werd voorgelegd en van de opvolgende gesprekken met de betreffende overheidsinstanties.

De aangegeven finaliteit van het voorzien van een definitie wordt ook vertaald in de definitie zelf; de definitie is er eerder op gericht om de civiele, private vuurwapenhandel te onderscheiden van de militaire, publieke handel dan op het formuleren van een dogmatisch, op technische gegevens gebaseerd onderscheid tussen civiele en militaire vuurwapens.

Daarbij moet direct opgemerkt dat de resultaten van de bevraging aantonen dat deze de keuze voor een dergelijke optie noodzakelijk is, aangezien er in de antwoorden consensus over bestaat dat technische criteria onvoldoende sluitend zijn om een omvattend afbakeningscriterium te onderbouwen en dat de aannahme van een omvattende lijst van ‘militaire vuurwapens’ onmogelijk is. De enige technische criteria die volgens de experts wel een rol kunnen spelen bij de afbakening zijn de ‘actie’ of ‘werkwijze’ van een vuurwapen en het kaliber.

In de antwoorden op de bevraging bestaat er consensus over dat vuurwapens die volautomatisch kunnen vuren enkel militair of paramilitair gebruikt worden. De enige uitzondering daarop is de mogelijkheid, voorzien in artikel 27, §3, tweede lid, van de Wapenwet, voor erkende verzamelaars en musea om dergelijke wapens voorhanden te houden, met dien verstande dat het ‘gebruik’ uiteraard daartoe beperkt is, er mag dus niet mee geschoten worden.

Het kaliber van een vuurwapen kan volgens de meerderheid van de bevroegde experts ook als afbakeningscriterium dienst doen, waarbij er verwezen wordt naar de classificatie van kalibers door Vaste Internationale Commissie ter beproeving van draagbare vuurwapens, beter gekend onder de afkorting CIP, die staat voor ‘Commission Internationale Permanente pour l’épreuve des armes à feu portatives’. Andere criteria zoals de lengte van het vuurwapens, de looplengte en de mogelijkheid om hulpstukken aan te brengen werden ongeschikt geacht.

De meerderheid van de bevroegde experts is het er over het eens dat naast deze ‘objectieve’ criteria, ook een ‘subjectief’ criteria, op basis van de het beoogde gebruik van de vuurwapens moet toegevoegd worden. Niet-volautomatische vuurwapens en vuurwapens met een zogenaamd ‘civiel kaliber’ kennen immers zowel civiel (particulier) als militair of paramilitair gebruik.

Het gekwalificeerd bestemmingscriterium leunt ook aan bij de onderscheiden bedoelingen van respectievelijk richtlijn 2009/43 en richtlijn 91/477, die beide de overbrenging van vuurwapens binnen de EU reguleren. Om een conflict in de toepassing van beide richtlijnen te vermijden stelde de preambule van richtlijn 2009/43 in overweging 15 algemeen dat “[d]eze richtlijn geen afbreuk [doet] aan de toepassing van richtlijn 91/477/EEG”, zonder daarbij duidelijk te maken hoe dit concreet moet worden ingevuld. Verschillende overwegingen en bepalingen in beide teksten leveren echter een aanknopingspunt aan om de onderscheiden toepassing te stoelen op het gekwalificeerd bestemmingscriterium. Zo sluit richtlijn 2009/43 in de vuurwapencategorie van haar lijst van defensiegerelateerde producten bepaalde vuurwapens uit “als die worden gebruikt voor jacht- of sportdoeleinden”, tenzij ze speciaal zijn ontworpen voor militair gebruik of volautomatisch zijn. Op haar beurt stelt richtlijn 91/477 in artikel 2, §2, dat zij niet “van toepassing [is] op commerciële transacties in wapens en munitie voor oorlogsdoeleinden” en lijst ondermeer ‘geschut en lanceerinrichtingen voor militaire doeleinden’ (‘missiles and launchers’) en ‘automatische vuurwapens’ op als vuurwapens waarvan de verwerving en het voorhanden hebben verboden is (cf. bijlage I, deel II). Anders gezegd, zolang het niet gaat om groot geschut of automatische vuurwapens, is richtlijn 2009/43 niet van toepassing op civiele transacties, terwijl richtlijn 91/477 niet van toepassing is op militaire transacties.

In de praktijk zal de opname van dit afbakeningscriterium geen verregaande wijzingen inhouden. Zoals eerder vermeld draait de problematiek immers bijna exclusief om de vermelde situatie van erkende verzamelaars en musea die ‘militaire vuurwapens’ kunnen invoeren. Als het gaat om repeteerwapens of halfautomatische wapens zullen deze wapens in het kader van het decreet als ‘civiele wapens’ beschouwd worden en zullen transacties op basis van titel 3 afgehandeld worden. Als het gaat om volautomatische wapens zullen deze wapens in het kader van het decreet als ‘militaire wapens’ beschouwd worden en zullen transacties op basis van titel 2 afgehandeld worden. Aangezien wapens ontworpen voor uitsluitend militair gebruik, waaronder volautomatische wapens, volgens de Wapenwet van 8 juni 2006 principieel verboden zijn, is binnen deze titel bij overbrengingen voor toegelaten doeleinden telkens een vergunning vereist op basis van artikel 3, §1, vierde lid. Dit geldt evenzeer bij overbrengingen voor toegelaten doeleinden binnen de EU en dus ook voor overbrengingen naar het Vlaamse Gewest (zie daarvoor artikel 18).

Punt 5° – ‘Defensiegerelateerde producten’

De verwijzing naar de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen is gebaseerd op artikelen 1 en 12 van het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944 die deze lijst tot referentie maken van de goederen waarop de verplichte toets van de criteria van het gemeenschappelijk standpunt toepasselijk is. Artikel 2, 5°, verankert deze gemeenschappelijke lijst, telkens in de laatst gepubliceerde versie, als nationale ‘Vlaamse’ lijst.

Wat betreft het toepassingsgebied van richtlijn 2009/43 stelt artikel 2 daarvan dat de richtlijn van toepassing is op de defensiegerelateerde producten die in de bijlage genoemd worden. Artikel 13 van de richtlijn stelt vervolgens het volgende: “De Commissie werkt de lijst van defensiegerelateerde producten in de bijlage zodanig bij dat ze strikt overeenkomt met de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen.”

Inhoudelijk moeten de gemeenschappelijke lijst en de lijst in bijlage bij richtlijn 2009/43 dus identiek zijn. In tegenstelling tot de jaarlijkse aanpassing van de gemeenschappelijke lijst – wat exclusief door de Raad gebeurt – moet de aanpassing van de bijlage bij richtlijn 2009/43 (na de aanpassing van de gemeenschappelijke lijst) echter nog het voorwerp uitmaken van een wijzigingsrichtlijn en dus implementatie door de lidstaten. De strikte overeenkomst voorzien in artikel 13 kent dus een hiaat in de periode tussen de publicatie van de gemeenschappelijke lijst en de inwerkingtreding van de wijziging van de bijlage bij richtlijn 2009/43.

Artikel 2, 5°, vermijdt deze hiaat en de noodzaak van jaarlijkse aanpassingen door ook voor het toepassingsgebied van richtlijn 2009/43 rechtstreeks te verwijzen naar de gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen, zoals die laatst is gepubliceerd in het Publicatieblad van de EU. Op die manier is het toepassingsgebied van het decreet steeds up-to-date.

Punt 6° – ‘Doorvoer’

‘Doorvoer’ wordt gedefinieerd omdat dit in douanetermen een meervoudig begrip is en het in het kader van het decreet in een specifieke betekenis wordt gebruikt, zoals aangegeven in de definitie.

Zoals blijkt uit de definitie worden onder ‘doorvoer’ in het kader van het decreet bewegingen verstaan tussen twee landen van buiten de EU als tussen een land van buiten de EU en een lidstaat die evenwel via het Belgisch grondgebied passeren, met de daaraan verbonden dubbele uitsluiting.

Op basis van artikel 4, §1, van richtlijn 2009/43 wordt de ‘doorvoer’ tussen twee lidstaten van de EU niet gecontroleerd. Dat artikel stelt immers dat voor de overbrenging tussen twee lidstaten geen andere toestemming mag gevraagd worden dan die van de lidstaat van oorsprong.

Bewegingen tussen een land van buiten de EU en een lidstaat met een passage via Belgisch grondgebied worden wel aan de hand van de gewone doorvoerregeling gecontroleerd omdat de richtlijn 2009/43 geen wederzijdse erkenning van de in- en uitvoervergunningen van de lidstaten inhoudt. Bovendien moet binnen dit kader van ‘doorvoer’ de transactie tussen een lidstaat van de EU en een land daarbuiten als een geheel beschouwd worden en zal de lidstaat van afzending voor een dergelijke transactie geen vergunning voor overbrenging naar België maar een uitvoervergunning voor het betrokken derde land toekennen, en is voor de loutere passage over Belgisch grondgebied een doorvoervergunning nodig.

Punt 7° en 12° – ‘Eindgebruiker’ en ‘Land van eindgebruik’

De definities die in artikel 2 werden opgenomen zijn bedoeld zijn om de vergunningsprocedure te reguleren, met name het proces dat loopt vanaf de aanvraag van een vergunning tot de beslissing over deze aanvraag. Omdat daarom ook de begrippen ‘eindgebruiker’ en ‘land van eindgebruik’ binnen dat proces hun betekenis moeten krijgen, is het logisch dat het element ‘moment van de beslissing over de vergunningsaanvraag’ in de definitie van deze begrippen is opgenomen.

Punt 9° – ‘Gevoelige goederen’

De definitie van ‘gevoelige goederen’ kadert binnen de afbakening van:

- de lijst van defensiegerelateerde producten waarvan de tijdelijke en definitieve invoer een vergunning behoeft en waarvan de overbrenging naar het Vlaamse Gewest een kennisgeving behoeft, als vermeld in artikel; en
- het toepassingsgebied van de verplichting van wederuitvoerverbintenis, als vermeld in artikelen 19 en 24, telkens §3, tweede lid, 2°.

Het VN-register (VN: Verenigde Naties) voor Conventionele Wapens omvat gevechtstanks, pantsergevechtsvoertuigen, zware artilleriesystemen, gevechtsvliegtuigen, gevechtshelikopters, oorlogsbodems en raketten en raketwerpers. De goederen die zijn opgenomen in de optionele categorieën over kleine en lichte wapens zijn revolvers, zelflaadpistolen, geweren, karabijnen, lichte en halfzware machinepistolen, aanvalswapens, machinegeweren, granaatwerpers, draagbare antitankwapens (‘bazooka’s’), terugstootloze vuurmonden, draagbare raketlanceerders (‘law’) en mortieren met een kaliber minder dan 75mm.

Punt 10° en 17° – ‘Invoer’ en ‘Uitvoer’

Deze definities werden na verschillende consultaties met de Centrale Administratie der Douane en Accijnzen overgenomen uit artikel 2 van verordening (EG) nr. 1236/2005 van de Raad van 27 juni 2005 met betrekking tot de handel in bepaalde goederen die gebruikt zouden kunnen worden voor de doodstraf, foltering of andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing.

Met deze definitie beoogt het Vlaamse Gewest elk definitief of tijdelijk binnen of buiten het douanegebied van de EU brengen van goederen te controleren, met uitzondering van de gevallen vermeld in artikel 2, punt 6°. Dit geldt ongeacht de specifieke douaneregeling of -regelingen waaronder de goederen binnen en/of buiten worden gebracht en ongeacht of de goederen al dan niet onder douanetoezicht blijven.

Punt 13° – ‘Munitie’

Deze definitie werd overgenomen uit artikel 1quater van richtlijn 91/477.

Punt 14° – ‘Onderdeel’

Deze definitie van ‘onderdeel’ is een combinatie van de definities die daaraan gegeven worden in het VN-vuurwapenprotocol en richtlijn 91/477 en van de behandeling van onderdelen en hulpstukken in de Belgische wetgeving over het voorhanden hebben en verwerven van vuurwapens. De controle op de verwerving van onderdelen en hulpstukken binnen België is beperkt tot een verbod voor bepaalde zaken en een vergunningsplicht louter voor onderdelen die aan de wettelijk voorgeschreven proef onderworpen zijn en voor hulpstukken, die, aangebracht op een vuurwapen, tot gevolg hebben dat het wapen in een andere categorie wordt ondergebracht. Om het decreet in overeenstemming te brengen met de regeling voor het voorhanden hebben en verwerven binnen België wordt er dus voor geselecteerd om deze regeling over te nemen voor in-, uit-, doorvoer en overbrenging. Deze regeling werd ook voorgesteld in het advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV).

Punt 15° – ‘Ordehandhavingsmateriaal’

Deze definitie is afgeleid uit de beschrijvingen van dergelijke goederen in punt G, 2de categorie, afdeling 1, van de bijlagen bij het KB van 8 maart 1993.

Punt 16° – ‘Overbrenging’

Er wordt voor geopteerd om de afzonderlijke termen ‘overdracht’ (die gebruikt wordt in het kader van de richtlijn 2009/43) en ‘overbrenging’ (die gebruikt wordt in het kader van richtlijn 91/477) onder de gezamenlijke term ‘overbrenging’ te brengen. De bedoeling daarvan is de tekst van het decreet duidelijker te maken – overbrenging naar een lidstaat is duidelijker en correcter dan overdracht aan lidstaat – en de leesbaarheid ervan te verhogen. Aangezien de Franse en Engelse versies van beide richtlijnen telkens dezelfde term gebruiken – respectievelijk ‘transfert’ en ‘transfer’ en het in ieder geval geen algemene verplichting is om de terminologie van een richtlijn als dusdanig om te zetten vormt deze samensmelting geen probleem.

Punt 18° – ‘Vuurwapen’

Deze definitie werd overgenomen uit artikel 1 van richtlijn 91/477.

*Artikel 3 – Materieel toepassingsgebied**Paragraaf 1 – Verbod op in-, uit-, doorvoer en overbrenging**Eerste lid*

Deze bepaling houdt vooreerst een decretale verankering in van de bestaande lijst van verboden goederen in het KB van 8 maart 1993, met toevoeging van het verbod op cluster munitie dat pas van 2008 dateert). De bestaande internationale verbintenissen (‘door’) van België op dit vlak zijn vervat in de volgende verdragen: 1) het verdrag van 1 juli 1968 inzake de niet-verspreiding van kernwapens; 2) het verdrag van 10 april 1972 tot verbod van de ontwikkeling, de productie en de aanleg van voorraden van bacteriologische (biologische) en toxine wapens en inzake de vernietiging van deze wapens; 3) het verdrag van 10 oktober 1980 inzake het verbod of de beperking van het gebruik van bepaalde conventionele wapens die geacht kunnen worden buitensporig leed te veroorzaken of een niet-onderscheidende werking te hebben en de aanvullende protocollen; 4) het verdrag van 13 januari 1993 tot verbod van de ontwikkeling, de productie, de aanleg van voorraden en het gebruik van chemische wapens en inzake de vernietiging van deze wapens; 5) het verdrag van 18 september 1997 inzake het verbod op het gebruik, de opslag, de productie en de overdracht van antipersoonsmijnen en inzake de vernietiging ervan; 6) het verdrag van 30 mei 2008 inzake cluster munitie.

Daarenboven vat deze bepaling de defensiegerelateerde producten, ordehandhavingsmateriaal, civiele vuurwapens, onderdelen en munitie die in artikel 3, §1, van de Wapenwet van 8 juni 2006 als verboden wapen zijn opgenomen op basis van een door België binnen een internationaal, multilateraal forum uitgesproken engagement en waarbij België streeft naar een internationaal verbod op het gebruik, de productie, de ontwikkeling en de overdracht ervan (‘krachtens’). In het verleden heeft België als dusdanig bijgedragen tot het internationaal verbod op gebruik van zowel antipersoonsmijnen als cluster munitie. Op dit moment past het Belgisch verbod in artikel 3, §1, punt 18, van de Wapenwet op het voorhanden hebben van ‘inerte munitie en bepantsering die verarmd uranium of elk ander industrieel uranium bevatten’ binnen dit kader (zie ook de resolutie van het Europees Parlement van 22 mei 2008 over wapens die (verarmd) uranium bevatten en de gevolgen daarvan voor de menselijke gezondheid en het milieu – naar een wereldwijd verbod op het gebruik van dergelijke wapens). In de lijst van verboden in-, uit- en doorvoer en overbrenging bedoeld in het derde lid, zal dan ook ‘inerte munitie en bepantsering die verarmd uranium of elk ander industrieel uranium bevatten’ opgenomen worden.

Tweede lid

Aangezien de finaliteit van de Wapenwet voornamelijk (zie hierboven) ligt in het bewaren van de publieke orde en veiligheid op het Belgisch grondgebied en de Wapenwet dus ook dus ook enkel handelingen met wapens op het Belgisch grondgebied reguleert, is voor de goederen waarop uitsluitend op basis van de Wapenwet een verbod rust enkel de invoer en de overbrenging naar het Vlaamse Gewest verboden, uiteraard met inachtnaam van de uitzonderingen vermeld in artikel 27. Artikel 27, §1, stelt zelf ook duidelijk dat de Wapenwet niet van toepassing is op de in-, uit- en doorvoer.

Vierde lid

Deze bepaling moet de lacune remediëren van de verschillende situaties waarin de in-, uit- en doorvoer en overbrenging van ‘verboden goederen’ voor bepaalde doeleinden toch mogelijk is, maar waarvoor zonder deze bepaling geen vergunningsplicht zou gelden. Dit geldt enerzijds voor invoer en overbrenging naar het Vlaamse Gewest van de meeste categorieën van verboden goederen en anderzijds voor alle bewegingen van ondermeer verboden ordehandhavingsmateriaal. Er wordt voor geopteerd om dergelijke bepaling in dit algemeen artikel op te nemen om te vermijden dat (1) dergelijke bepalingen moeten opgenomen worden in de verschillende titels en verschillende hoofdstukken daarvan; of (2) de verboden goederen, waar nodig, moeten herhaald worden als vergunningsplichtige goederen als het om toegelaten doeleinden gaat.

Paragraaf 4 – Uitzondering Benelux

Binnen de Benelux-unie en de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) regelen respectievelijk het verdrag van 3 februari 1958 tot instelling van de Benelux Economische Unie en de overeenkomst van 23 mei 1935 tussen België en het Groothertogdom Luxemburg tot instelling van een gemeenschappelijk regime inzake reglementering van de in-, uit- en doorvoer onder meer het verkeer van goederen binnen de respectievelijke douane-unies.

Op basis van deze overeenkomsten geldt binnen de Benelux-unie en de BLEU het ingestelde vrij verkeer van goederen onverkort voor defensiegerelateerde producten, ander voor militair gebruik dienstig materiaal, ordehandhavingsmateriaal, civiele vuurwapens, onderdelen en munitie. Bovendien wordt in deze teksten ook de onderlinge aanvaarding geregeld van vergunningen voor de in-, uit- en doorvoer van dergelijke goederen die door de daartoe bevoegde autoriteiten worden toegekend.

De mogelijkheid tot dergelijke regeling wordt erkend in artikel 350 van het verdrag betreffende de werking van de EU (oud artikel 306 van het EG-verdrag).

Artikel 4 – Personeel en territoriaal toepassingsgebied

Dit criterium vloeit voort uit de Parl. Vb. Bijz. Wet 1e zitting van de 51ste zittingsperiode, 2003-04 p. 44-45, 30/07/2003, criv 51; plen 013, en stemt overeen met de informele afspraken die de gewesten daarover onderling hebben gemaakt.

Dit criterium werd door de bevoegde Vlaamse minister op 15 maart 2011 nogmaals bevestigd als deel van zijn antwoord op een vraag om uitleg in de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden en Internationale Samenwerking van het Vlaams Parlement.

Het begrip ‘woonplaats’ (ook ‘domicilie’ genoemd) verwijst naar de plaats waar een persoon is ingeschreven in het bevolkingsregister, het vreemdelingenregister of het wachtregister en is als dusdanig strenger dan het begrip ‘gewone verblijfplaats’.

Het tweede lid remedieert de lacune die ontstaat bij transacties waarbij goederen via het Vlaamse grondgebied in België worden ingevoerd, vanuit België worden uit- of doorgevoerd of die via het Vlaamse grondgebied naar of vanuit België worden overgebracht en de betrokken partijen niet in België gevestigd zijn. Te denken valt ondermeer aan doorvoertransacties of tijdelijke invoertransacties voor exposities en dergelijke.

Artikel 5, tweede lid – Voorlegging documenten

Deze bepaling is opgenomen naar analogie met artikel 15 van de wet van 5 augustus 1991.

Artikel 6, tweede lid – Verhouding richtlijnen 2009/43 en 91/477

Deze paragraaf is opgenomen naar analogie met overweging 15 van richtlijn 2009/43.

Artikel 7, paragraaf 2 – Kennisgeving bij overbrenging naar het Vlaamse Gewest

Deze bepaling tracht de ‘vrije afname’ van defensiegerelateerde producten die wordt gegarandeerd door artikel 4, §1, van de richtlijn 2009/43 te verzoenen met de noodzaak om bepaalde afnames van bepaalde gevoelige defensiegerelateerde producten toch vanuit de ontvangstzijde te controleren.

Uiteraard rust de kennisgevingsverplichting op de persoon die de goederen in het Vlaamse Gewest zal ontvangen.

De noodzaak vloeit voort uit de onwaarschijnlijkheid dat een screening van de betrouwbaarheid van de bestemming deel zal uitmaken van de analyse van de afzenderlidstaat.

Artikel 4, §1, laat dienaangaande de blijvende toepassing toe van nationale bepalingen die noodzakelijk zijn om redenen van openbare veiligheid of openbare orde. Op basis van die toelating is het een proportionele maatregel om overbrengingen van dergelijke gevoelige producten naar het Vlaams Gewest door actoren die ook door België niet vooraf gescreend zijn – zoals dat met gecertificeerde personen wel het geval is – toch te controleren.

Om de proportionaliteit van de ‘overbrengingsbeperking’ te garanderen wordt geopteerd voor een kennisgeving die dergelijke actoren voorafgaand aan de overbrenging moeten doen bij de dienst Controle Strategische goederen (‘administratie’) op basis waarvan de administratie dan kan beslissen om eventueel een vergunning op te leggen teneinde het dossier verder te kunnen onderzoeken in het licht van de criteria van artikel 11 (cf. overweging 14 van de preambule). Met andere woorden zal een vergunning opgelegd worden als er twijfel is of de overbrenging al dan niet een bedreiging zou kunnen vormen voor de openbare veiligheid of openbare orde of als een mogelijk risico op afwending verder moet onderzocht worden.

In het licht van de proportionaliteit werd het materieel toepassingsgebied van de ‘overbrengingsbeperking’ ook gelijkgesteld aan dat van de invoervergunningsplicht voor defensiegerelateerde producten, zoals vermeld in artikel 8, §3.

Wat betreft de toelaatbaarheid van de maatregel moet vermeld worden dat de richtlijn 2009/43 voornamelijk tot doel heeft om belemmeringen voor innovatie, industriële samenwerking en het concurrentievermogen van de Europese defensie-industrie op te heffen (cf. overweging drie van de preambule) terwijl deze maatregel net overbrengingen door andere actoren dan de defensie-industrie wil reguleren. De defensie-industrie omvat immers net die actoren die beschikken over het certificaat van gecertificeerde persoon, waardoor ze zijn uitgesloten van deze ‘overbrengingsbeperking’ en de richtlijn 2009/43 dus wordt gerespecteerd.

Tot slot moet ook benadrukt worden dat deze bepaling geen grote impact zal hebben op de vergunningspraktijk. De overbrengingen van defensiegerelateerde producten naar het Vlaamse Gewest door andere actoren dan de defensie-industrie die in de toekomst om basis van het regime van richtlijn 2009/43 zouden verlopen zijn immers uiterst beperkt. De overbrengingen van civiele vuurwapens zullen immers blijvend gereguleerd worden door de richtlijn 91/477 en niet de richtlijn 2009/43.

Artikel 8, paragraaf 1, derde lid – Uit- en doorvoer van ordehandhavingsmateriaal

De klemtoon op goederen die kunnen bijdragen tot binnenlandse onderdrukking is ook aanwezig in de huidige lijst van ordehandhavingsmateriaal waarvan de uit- en doorvoer vergunningsplichtig zijn, op basis van punt G van afdeling 1 van de 2de categorie van de bijlagen van het KB van 8 maart 1993. Net zoals bij de opmaak van het KB zal bij de opmaak van onderhavige lijst dan ook rekening gehouden worden met de lijst van uitrustingen die zouden kunnen worden gebruikt voor binnenlandse repressie, zoals voorzien in de richtlijnen van de Raad over de implementatie en evaluatie van beperkende maatregelen in het kader van het GBVB van de EU.

Artikel 8, paragraaf 2 – ‘Catch-allbepaling’ bij uit- en doorvoer

Deze bepaling omschrijft de vergunningsplicht voor de goederen die onder de ‘catch-all-definitie’ van artikel 2, punt 2°; vallen.

Deze vergunningplicht is beperkt tot uit- en doorvoer naar landen buiten de EU omdat richtlijn 2009/43 overbrenging naar lidstaten van de EU regelt en het toepassingsgebied van deze richtlijn beperkt is tot de goederen die voorkomen in de bijlage bij de richtlijn, zijnde de Gemeenschappelijke EU-lijst van militaire goederen. Bovendien moet verwezen worden naar verordening 428/2009 (EG) die slechts bepaalde producten voor tweërlei gebruik die op basis van haar bijlage I vergunningsplichtig zijn bij uitvoer onder vergunning plaatst bij overbrenging naar andere lidstaten van de EU. De meeste producten voor tweërlei gebruik kunnen dus volgens verordening 428/2009 (EG) vrij overgebracht worden naar andere lidstaten van de EU. Het zou dan ook contradictorisch zijn om goederen die op geen enkele manier gevisieerd worden strenger te behandelen dan goederen die verordening 428/2009 (EG) classificeert als ‘producten voor tweërlei gebruik’.

Artikel 8, paragraaf 3 – Invoer van defensiegerelateerde producten en ordehandhavingsmateriaal

De finaliteit van de controle op de invoer van defensiegerelateerde producten en ordehandhavingsmateriaal ligt in de bescherming van de openbare orde en veiligheid. In het licht daarvan moet de controle dan ook specifiek gericht zijn op de goederen die daarvoor een mogelijke bedreiging vormen. Om die reden wordt dan ook de controle op ‘gevoelige goederen’, volgens artikel 2, punt 9°, de goederen die zijn opgenomen in het VN-register voor Conventionele Wapens, inclusief kleine en lichte wapens als uitgangspunt genomen en heeft de Vlaamse Regering de mogelijkheid om andere defensiegerelateerde producten en ordehandhavingsmateriaal aan deze lijst toe te voegen.

Ook het KB van 8 maart 1993 had impliciet een dergelijke finaliteit als uitgangspunt. De memorie bij het KB van 8 maart 1993 stelde in dit kader het volgende: “De in de afdeling 2 (invoer) bepaalde lijst is minder uitgebreid, hetgeen eveneens strookt met de huidige praktijk. Het blijkt niet nodig de invoer te bemoeilijken van bepaald materieel met militaire finaliteit (electronisch materieel, fotografisch materieel, ...) waarvan de industrie behoefte kan hebben, vermits de doorvoer of de wederuitvoer, eventueel na verwerking, in ieder geval op grond van de lijst, afdeling 1, zal gecontroleerd worden. Overigens is de wet er meer bepaald op gericht de uit- en doorvoer onder toezicht te houden.”

Wat betreft ordehandhavingsmateriaal moet tot slot wel verduidelijkt worden dat bepaalde goederen die onder de definitie van artikel 2, punt 15°, vallen al onderworpen zijn aan de invoervergunningsplicht op basis van artikel 3, §1, derde en vierde lid. Artikel 3, §1, van de Wapenwet van 8 juni 2006 classificeert immers verschillende ordehandhavingsgoederen als ‘verboden wapen’. Het gaat op dit moment specifiek over categorieën 7°, 9° en 10°.

Artikel 9, paragraaf 1 – Preadvies

Het preadvies is een niet-bindend oordeel over de toelaatbaarheid van een voorgestelde transactie van vergunningsplichtige goederen op het moment van het oordeel. De aanvrager ontleent geen rechten aan dit advies en is exclusief verantwoordelijk voor alle handelingen die hij op basis van dit advies stelt. Op verzoek van de aanvrager kan het advies eventueel bevestigd of gewijzigd worden, naargelang de situatie op dat moment. Het preadvies is zelf geen toelating tot in-, uit-, doorvoer of overbrenging noch een belofte tot vergunning.

Het preadvies is ondermeer bedoeld om aan bedrijven toe te laten om bij het intekenen op een bepaalde buitenlandse overheidsopdracht een dergelijk document te kunnen voorleggen als indicatie van de mogelijkheid tot uitvoer of overbrenging. Een gunstig preadvies kan ook de basis vormen voor de start van onderhandelingen over een bepaalde transactie en de eventueel daarmee gepaard gaande R&D.

Artikel 9, paragraaf 2 – Schriftelijke bevestiging

De mogelijkheid van schriftelijke bevestiging wil anticiperen op de eventuele omstandigheid dat uit- of doorvoertransacties van bepaalde goederen door de douanediens geblokkeerd worden omwille van een vermoeden dat de goederen in kwestie onder de vergunningsplicht van artikel 22, §2, vallen (bijvoorbeeld op basis van de goederencode). Met behulp van de schriftelijke bevestiging wordt kan een dergelijk probleem a priori voorkomen worden.

Artikel 10 – Voorafgaande machtiging

Dit artikel is opgenomen naar analogie met artikel 10 van wet van 5 augustus 1991, namelijk het moraliteitsonderzoek op de persoon.

Paragraaf 2 – Moraliteitsonderzoek

De verplichting van de voorafgaande machtiging is gelijkaardig aan die van het certificaat van gecertificeerde persoon. De finaliteit van de verschillende documenten is echter in dubbel opzicht verschillend. Ten eerste is het certificaat van gecertificeerde persoon (voornamelijk) gericht op personen die industriële activiteiten betreffende defensiegerelateerde producten verrichten, terwijl de voorafgaande machtiging evenzeer gericht is op personen die louter handel in drijven in defensiegerelateerde producten (of in ander voor militair gebruik dienstig materiaal of ordehandhavingsmateriaal). Ten tweede zijn de vereisten voor het verkrijgen van een certificaat van gecertificeerde persoon opgesteld in het licht van het noodzakelijk vertrouwen dat lidstaten moeten kunnen hebben in personen in andere lidstaten naar wie personen in hun lidstaat zonder vergunning defensiegerelateerde producten kunnen overbrengen; personen die vervolgens quasi buiten de controle van die lidstaat de vrij overgebrachte goederen kunnen uitvoeren naar derde landen. De controle die het Vlaamse Gewest via de vereiste van de voorafgaande machtiging uitoefent op uitvoerders, doorvoerders en overbrengers is echter een controle in de eerste orde, waarbij het Vlaamse Gewest achteraf nog steeds de controle houdt op de specifieke transacties die de gemachtigde uitvoerders, doorvoerders en overbrengers willen verrichten. Bovendien bevat het artikel dat een meer flexibel vergunningsregime voorziet – i.e. de globale vergunning – zelf bepaalde voorwaarden inzake de betrouwbaarheid.

Omwille van deze redenen is de controle voorzien in deze bepaling met name gericht op de moraliteit van de aanvrager, wat tevens in overeenstemming is met het huidige artikel 10 van wet van 5 augustus 1991.

De Vlaamse Regering zal deze controle concretiseren, onder meer in de vorm van een verplichte voorlegging van bepaalde documenten zoals een uittreksel uit het strafregister van de betreffende personen (de natuurlijke personen of de bestuurders van de rechtspersoon) en, zoals al aangegeven in het tweede lid van paragraaf 2, in een mogelijke vraag tot advies aan bepaalde federale overheidsdiensten.

Paragraaf 3 – Driejarige evaluatie

De driejarige evaluatie die in het ontwerp is opgenomen is bepaald in overeenstemming met artikel 9, vijfde lid, van richtlijn 2009/43 betreffende de certificering.

Paragraaf 4 – Uitzondering op noodzaak machtiging

De uitzonderingen op dit moraliteitsonderzoek in punten 1° en 2° worden gemotiveerd door het feit dat in het eerste lid het moraliteitsonderzoek al is gebeurd door de respectievelijke provincie van de woonplaats van de aanvrager, en in het tweede lid door het feit dat dit onderzoek integraal deel uitmaakt van het certificatieproces. De uitzondering in punt 3 hangt samen met de mogelijkheid voor een buitenlandse persoon om op basis van artikel 4, §2, een aanvraag (bijvoorbeeld tot doorvoer) in te dienen. Deze mogelijkheid wordt door de vereiste van de voorafgaande machtiging op basis van een Vlaams moraliteitsonderzoek beperkt tot tijdelijke transacties (bijvoorbeeld in het kader van wapenbeurzen) en tot definitieve transacties door personen die van vereiste tot voorafgaande machtiging zijn vrijgesteld. In het kader van de rol van het Vlaamse Gewest en België binnen de opgeijste intergouvernementele organisaties en ten aanzien van de lidstaten van de EU en de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NAVO) wordt ervoor geopteerd deze personen vrij te stellen en dus toe te laten een vergunningsaanvraag in te dienen zonder gevestigd te zijn in het Vlaamse Gewest. In de praktijk wordt deze vrijstelling nu al toegepast door de Federale Overheidsdienst (FOD) Justitie.

Artikel 11 – Criteria bij invoer en overbrenging naar het Vlaamse Gewest

Deze bepaling wordt ingevoerd om de lacune in de wet van 5 augustus 1991 te remediëren die geen inhoudelijke voorwaarden voor invoer bevatte en dus geen instrument aanreikte om 'gevoelige' invoerdossiers op basis van een wettelijk, objectief en redelijk criterium te kunnen weigeren. De tekst van de bepaling is geredigeerd naar analogie van criterium 7 van het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944 en met artikel 3, §1, punt 16°, van de Wapenwet van 8 juni 2006.

Artikel 12 – Toekennings- en gebruiksvoorwaarden, verbonden aan specifieke vergunningen

Dit artikel is opgenomen naar analogie met artikel 6 van de wet van 5 augustus 1991.

Onder meer zullen de vergunningen voor overbrenging van defensiegerelateerde producten naar een andere lidstaat van de Europese Unie – zoals bedoeld in hoofdstuk 2 van deze titel – op basis van dit artikel aan deze uitvoerbepalingen onderworpen worden die noodzakelijk blijken op basis van een analyse volgens de criteria vermeld in artikelen 26 en 28 van dit decreet.

Paragraaf 1, tweede lid – Elementen waarop voorwaarden en beperkingen betrekking kunnen hebben

Deze bepaling werd aan de tekst van de bepaling uit de wet van 5 augustus 1991 toegevoegd om duidelijk het kader van dergelijke toekennings- en gebruiksvoorwaarden af te bakenen. Het is immers binnen het kader van de opgelijste elementen dat redelijkerwijze voorwaarden en beperkingen kunnen gesteld worden die een belangrijke bijdrage kunnen leveren tot de naleving van de bepalingen van dit decreet en van de uitvoeringsbepalingen ervan, zodat eventuele bedenkingen over een bepaalde aanvraag niet noodzakelijkerwijze hoeven te leiden tot de absolute weigering daarvan.

Punt 2° van dit lid wordt verder uitgewerkt in artikel 19, §3, derde lid, artikel 24, §3, derde lid, en artikel 40, §3, derde lid.

Punt 3° van dit lid werd deels overgenomen uit artikel 9 van het KB van 8 maart 1993 dat de uitreikende overheid toelaat om aan de toekenning van een vergunning als voorwaarde de verplichte mededeling van de volgende gegevens te verbinden: 1) de wijze van vervoer van de goederen; 2) het uitklaringskantoor; 3) de dag, het uur en de plaats van uitgang uit het grondgebied.

Paragraaf 2, tweede lid – Verplichte melding beperkingen aan bestemming

Het tweede lid implementeert artikel 8, eerste lid, van de richtlijn 2009/43 en breidt deze verplichting uit tot alle transacties waaraan beperkingen op het gebied van eindgebruik en uitvoer of wederuitvoer verbonden zijn.

Artikelen 13, 14, 15 en 16 – Soorten vergunningen

Deze artikelen zetten artikel 4, vierde lid, van richtlijn 2009/43 om.

Artikel 14 – Algemene vergunning

Paragraaf 1 – Vergunning

Deze paragraaf zet artikel 5, eerste en tweede lid, en artikel 4, tweede lid, van richtlijn 2009/43 om.

Paragraaf 2 – Voorziene gevallen

Deze paragraaf zet artikel 5, tweede en derde lid, van richtlijn 2009/43 om. Punt 4° wordt verduidelijkt om ook de spiegeltransacties duidelijk te vatten.

Paragraaf 3 – Beoordeling aanvragers certificaat van gecertificeerd persoon

Deze paragraaf zet artikel 9, eerste en tweede lid, van richtlijn 2009/43 om.

Paragraaf 4 – Specificatie producten

Deze paragraaf zet artikel 4, vijfde lid, van richtlijn 2009/43 om.

Paragraaf 6 – Registratie

Deze paragraaf zet artikel 5, vierde lid, en artikel 8, tweede lid, van richtlijn 2009/43 om.

Paragraaf 7 – Verzoek tot verificatie gecertificeerd persoon in andere EU-lidstaat

Deze paragraaf zet artikel 15, eerste lid, van richtlijn 2009/43 om.

*Artikel 15 – Globale vergunning**Paragraaf 1 – Vergunning*

Deze paragraaf zet artikel 6, eerste lid, van richtlijn 2009/43 om.

Paragraaf 2 – Specificatie producten

Deze paragraaf zet artikel 4, vijfde lid, van richtlijn 2009/43 om.

Paragraaf 3 – Voorwaarden

Deze paragraaf voorziet de voorwaarden verbonden aan de hoedanigheid en kwaliteit van de aanvrager waaraan hij moet voldoen om gebruik te kunnen maken van de globale vergunning. Deze zijn gebaseerd op de voorwaarden die artikel 12, §2, van EG-verordening 428/2009 tot instelling van een communautaire regeling voor controle op de uitvoer, de overbrenging, de tussenhandel en de doorvoer van producten voor tweërlei gebruik verbindt aan het gebruik van de globale vergunning.

Deze voorwaarden zijn tweërlei. Enerzijds moet de betrokken persoon in staat zijn om inhoudelijke voorwaarden die aan zijn globale vergunning worden verbonden – bijvoorbeeld uitvoerbepalingen – na te leven. Anderzijds moet hij ook in staat zijn om de formele voorwaarden zoals rapportering na te leven. Aangezien rapportering van transacties die zijn verricht op basis van een globale vergunning anders en relevanter is dan bij een individuele vergunning – de globale vergunning wordt immers verleend voor een onbepaalde hoeveelheid aan producten – wordt hier expliciet naar verwezen.

Artikel 16 – Individuele vergunning

Dit artikel zet artikel 4, vijfde lid, en artikel 7 van richtlijn 2009/43 om.

Het tweede punt werd toegevoegd, zodanig dat voor de overbrenging van ‘verboden goederen’ die voor bepaalde doeleinden toch mogelijk is, telkens een individuele vergunning moet aangevraagd worden.

Artikel 17 – Vrijstelling van vergunning

Er wordt voor geopteerd om het systeem van mogelijke vrijstellingen complementair te maken aan het systeem van algemene vergunningen. Dat wil zeggen dat voor de gevallen waarin een algemene vergunning kan gebruikt worden geen mogelijkheid tot vrijstelling voorzien wordt. In deze gevallen lijkt het immers nuttig om de a-posteriori controle-mogelijkheid (via de a-posteriori rapportering) te behouden. Voor de gevallen opgenomen in artikel 17 is deze noodzaak minder aanwezig en is efficiëntie en spoed belangrijker.

De opgenomen vrijstellingen kunnen rechtevreeks door de minister worden toegekend op een ‘case-by-case’-basis.

Gelet op de definitie van ‘aanvrager’ in artikel 2, punt 1°, geldt de vrijstellingsmogelijkheid in punten 1° en 2° ook als een persoon in opdracht van een overheidsorgaan of internationale organisatie van defensiegerelateerde producten naar een andere lidstaat van de EU overbrengt.

Transparantie wordt gegarandeerd door de opname van de verleende vrijstellingen in de rapportering aan het Vlaams Parlement (cf. artikel 50).

Artikel 18 – Vergunning bij overbrenging naar het Vlaamse Gewest

Deze bepaling geeft het soort vergunning aan dat moet aangevraagd worden als de administratie op basis van de kennisgeving vermeld in artikel 7 beslist dat een bepaalde overbrenging van defensiegerelateerde producten naar het Vlaams Gewest onder vergunning wordt geplaatst. Omdat dit telkens een ad-hocbeslissing betreft moet dit noodzakelijk een individuele vergunning zijn.

De verwijzing naar artikel 3 is eveneens opgenomen om aan de vergunningsverplichting in dat artikel een soort vergunning te koppelen.

Artikel 19 – Bewijs van eindgebruik bij overbrenging naar andere EU-lidstaat

Dit artikel versterkt samen met de duidelijke definiëring van de begrippen ‘bestemming’, ‘eindgebruiker’, ‘land van bestemming’ en ‘land van eindgebruik’ de controle op de eindgebruiker en het eindgebruik.

Ten eerste voorziet de eerste paragraaf in een absolute verplichting voor de aanvrager om alle informatie mee te delen over de eindgebruiker en het eindgebruik.

Ten tweede stelt de tweede paragraaf ook de voorlegging van een document waaruit de eindgebruiker en het eindgebruik blijkt als een absolute verplichting. Dit kan ofwel een overheidsdocument zijn waarbij de overheid de controle op de vermelde eindgebruiker en het vermelde eindgebruik op zich neemt of een verklaring van de eindgebruiker zelf. De verwijzing naar de “relevante verplichtingen en verbintenissen van het Vlaams Gewest en België” houdt rekening met de verbintenissen om een uitvoervergunning voor een land pas toe te kennen na de voorlegging van een nationaal of internationaal invoercertificaat. Dit is ook de achtergrond van de bepaling in het derde lid van artikel 11 van het Samenwerkingsakkoord van 17 juli 2007 [...] met betrekking tot de invoer, uitvoer en doorvoer van wapens [...] die stelt dat “Nationale en internationale invoercertificaten afgeleverd door officiële instanties genieten te allen tijde de voorkeur”. Om de flexibele aard van de globale vergunning in het kader van het regime van richtlijn 2009/43 te vrijwaren werd aan de informatieverplichting vermeld in de eerste paragraaf bij aanvragen van globale vergunningen geen verplichting van voorlegging van een formeel document zoals een verklaring van de eindgebruiker verbonden.

Op basis van deze aangeleverde informatie maakt de administratie een eerste analyse van de bestemming, de bestemming, het land van eindgebruik, het eindgebruik en de eindgebruiker. Vervolgens zijn er verschillende mogelijkheden:

- 1° de aangeleverde informatie over de eindgebruiker en het eindgebruik is niet duidelijk. In een dergelijk geval zal de administratie de aanvraag niet verder behandelen totdat dergelijke informatie aangeleverd wordt;
- 2° de aangeleverde informatie is duidelijk, het eindgebruik is duidelijk onproblematisch en het land van bestemming en het eventueel verschillende land van eindgebruik beschikken over een effectief exportcontrolesysteem en een verantwoord exportcontrolebeleid. In dergelijk geval zijn verdere garanties en verbintenissen niet nodig;
- 3° de aangeleverde informatie is duidelijk en de transactie is duidelijk problematisch. In dergelijk geval zijn verdere garanties en verbintenissen ook niet nodig en wordt de vergunning geweigerd. Als er een duidelijk risico is op afwending of ongewenste wederuitvoer wordt de vergunning ook geweigerd en zijn verdere garanties en verbintenissen wederom niet nodig.

Daarom voorziet het eerste lid van de derde paragraaf in de mogelijkheid voor de administratie om dergelijke garanties omtrent het eindgebruik te eisen. Hierbij kan ook verwezen worden naar het vierde en vijfde lid van artikel 11 van het hoger vernoemde Samenwerkingsakkoord waarin de federale overheid zich op dat vlak tot een ondersteunende rol verbindt.

Vooraf in de twee gevallen opgenomen in het tweede lid van de derde paragraaf is de grootste zorgvuldigheid omtrent de verificatie van het eindgebruik vereist en moeten dergelijke garanties in overweging genomen worden.

In het tweede lid van de derde paragraaf wordt de garantie van een verbintenis van de eindgebruiker om bij mogelijke wederuitvoer de toestemming van de Vlaamse Regering te vragen in deze twee gevallen verplicht gesteld omdat het een gepaste en efficiënte maatregel is om een eventuele bezorgdheid weg te nemen. Dat bewijst de huidige praktijk.

In het eerste geval is het niet zozeer het exportcontrolesysteem of -beleid van het land van bestemming of eindgebruik dat aanleiding geeft tot enige bezorgdheid, maar de doels- of bestemmingswijziging door de eindgebruiker zelf. Het gaat met andere woorden om een toets van de eindgebruiker aan het zevende criterium van het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB die er niet toe noopt de vergunning te weigeren, maar die tot de conclusie leidt dat de bestaande bezorgdheid kan gereduceerd worden als de eindgebruiker er zich toe verbindt om een eventuele doels- of bestemmingswijziging aan het oordeel van de Vlaamse overheid te onderwerpen.

In het tweede geval behoudt de Vlaamse overheid de controle over goederen waarvan omwille van hun offensieve of proliferatiegevoelige aard de uit- en doorvoer gevoelig ligt, ook al is er geen aanleiding tot bezorgdheid over het eindgebruik, de eindgebruiker of de effectiviteit van het exportcontrolesysteem van het land van bestemming of eindgebruiker. De definitie van wat wordt verstaan onder 'gevoelige goederen' is opgenomen in artikel 2, punt 2°.

Buiten die twee gevallen is een dergelijke maatregel in de regel nutteloos en zou hij dus een overbodige verplichting inhouden. In een dossier waarin geen van de twee bovenstaande situaties aanwezig is, is er immers geen aantoonbare reden voor het Vlaamse Gewest om na de uit- of doorvoer de transactie te blijven controleren. Aangezien de vergunning werd toegekend, werd het eindgebruik en de eindgebruiker op alle vlakken als betrouwbaar aanzien en gaat het niet om gevoelig materiaal. Een absolute vereiste buiten de twee vermelde gevallen zou bovendien vaak ingaan tegen internationale verbintenissen en verplichtingen die België en het Vlaamse Gewest heeft in het kader van onder meer de NAVO.

Voor transacties waarin het land van eindgebruik lid is van de EU of de NAVO wordt deze wederuitverbintenis niet als een verplichting gesteld, al kan de dienst die de Vlaamse Regering heeft aangewezen deze indien nodig nog altijd eisen op basis van het eerste lid van deze paragraaf. Deze dubbele uitsluiting is logisch. Lidstaten van de EU hebben zich er immers toe verbonden om controle uit te oefenen op de uit- en doorvoer van een gemeenschappelijke lijst van militaire goederen (die binnen het Wassenaar Arrangement wordt beheerd) en hebben aan de hand van een bindend document, het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB, deze controle inhoudelijk vorm gegeven. Op basis daarvan kan er op vertrouwd worden dat de eventuele doels- of bestemmingswijziging of uitvoer door de overheid van een lidstaat van de EU grondig gecontroleerd zal worden. Lidstaten van de NAVO zijn bondgenoten en zijn als dusdanig ook in andere bepalingen van het decreet het voorwerp van een meer flexibele behandeling, waaronder in artikel 10, §4, artikel 17 en artikel 26, §§4 tot 6. Lidstaten van het informele exportcontroleregime 'Wassenaar Arrangement' hebben zich er eveneens toe verbonden om controle uit te oefenen op de uit- en doorvoer van een door haar Expertengroep beheerde lijst van militaire goederen (die de basis vormt voor de EU-lijst). De gemaakte afspraken over deze controle vinden

echter slechts hun uiting in een resem beste praktijken en richtlijnen, reden waarom ervoor geopteerd wordt om op een ‘case-by-case’-basis te bekijken welke van deze lidstaten van de absolute verplichting van een wederuitvoerverbintenis in de drie opgenomen gevallen eveneens kunnen uitgezonderd worden. Een toelichting bij de aard, werkzaamheden en bijhorende verbintenissen van het Wassenaar Arrangement is beschikbaar op haar website (<http://www.wassenaar.org>), en werd tevens opgenomen in de gids voor de gebruiker bij Gemeenschappelijk Standpunt (zie punt 3.1.3.d).

Paragraaf 4 – Informatieverplichting aanvrager bij kennis van doels- of bestemmingswijziging of (weder)uitvoer

Deze bepaling heeft als doel om een informatiebron te creëren voor het toezicht op het gebruik van goederen op een bestemming na de effectieve uit-, doorvoer of overbrenging. De bedoeling van deze controle is om na te kunnen gaan of dat gebruik overeenstemt met het vermelde eindgebruik en de vermelde eindgebruiker, en, als dat niet het geval is, om na te gaan of dat verder gebruik niet strijdig is met de gebruiksvoorwaarden van de toegekende vergunning of met de bepalingen van het decreet of zijn uitvoeringsbesluiten. De vaststelling van een onregelmatigheid zou eventueel kunnen leiden tot de schorsing, intrekking of beperking van de toegekende vergunning, zoals vermeld in artikel 43 van het decreet. Evenzeer kan de eventueel aangeleverde informatie in opvolgende dossiers een rol spelen bij de evaluatie van de vermelde eindgebruiker onder het zevende criterium, zoals vermeld in artikel 26, §1, punt 7°, van het decreet.

Deze bepaling houdt uiteraard voor de aanvrager geen actieve verplichting tot informatievergaring in; de aanvrager hoeft dus niet actief het verder gebruik of de verdere verhandeling van de betreffende goederen op te volgen. Anders gezegd, de verplichting rust louter op de aanvrager om de informatie waarover hij beschikt over te maken, niet om deze informatie systematisch op te vragen of op te zoeken.

Artikel 20 – Criteria bij overbrenging naar andere EU-lidstaat

Richtlijn 2009/43 voorziet in artikel 4, zesde lid, expliciet in de mogelijkheid voor lidstaten om voorwaarden of uitvoerbeperkingen (beperkingen op het eindgebruik van de goederen of op uitvoer na overbrenging) te verbinden aan algemene, globale en individuele vergunningen. In gevallen waarin het eindgebruik al vast staat heeft een uitvoerbeperking echter geen zin als de uitvoer in zijn geheel voor het Vlaamse Gewest niet aanvaardbaar is op basis van overwegingen gebaseerd op de toets vermeld in artikelen 26 en 28.

Artikel 23 – Gecombineerde vergunning

De gecombineerde vergunning is een administratieve vereenvoudiging voor bedrijven die (veelal) ‘off-the-shelf’ defensiegerelateerde producten uitvoeren naar verschillende afnemers in eenzelfde land en voor bedrijven die onderdelen van defensiegerelateerde producten voor herstelling tijdelijk uitvoeren naar verschillende afnemers in eenzelfde land. Onder de huidige regelgeving moet voor elke afnemer een aparte vergunning worden aangevraagd wat voor de betreffende bedrijven een concurrentieel nadeel betekent ten opzichte van andere bedrijven op de wereldmarkt en tegelijkertijd geenszins de controle verhoogt. Deze blijft immers dezelfde als de verschillende afnemers niet telkens op een aparte vergunning staan, maar op één, gecombineerde vergunning. Voor elke bestemming op die gecombineerde vergunning zal namelijk voldaan moeten worden aan de voorwaarden van artikel 24.

De gecombineerde vergunning wordt tot slot ook in de omgekeerde beweging voorzien, met name voor bedrijven die van verschillende bedrijven in één land defensiegerelateerde producten ontvangen. Uiteraard blijft ook in dit geval de controle net dezelfde.

Artikel 24 – Bewijs van eindgebruik bij uit- en doorvoer

Zie de toelichting bij artikel 19.

Aangezien het hier transacties met landen buiten de EU betreft wordt aan de gevallen vermeld in paragraaf 3, tweede lid, het volgende geval toegevoegd: de aangeleverde informatie is wel duidelijk, maar het eindgebruik, de eindgebruiker, of de effectiviteit van het exportcontrolesysteem van het land van bestemming of eindgebruik is onzeker. In dergelijk geval hoeft de vergunning niet per se geweigerd te worden als de bezorgdheid omtrent het eindgebruik, de eindgebruiker, of de effectiviteit van het exportcontrolesysteem kan worden weggenomen door bepaalde garanties zoals een verificatie van de eindgebruiker of relevante verbintenissen van de bestemming of de eindgebruiker.

Het gaat met andere woorden om een toets van het exportcontrolesysteem of -beleid aan het zevende criterium van het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB die er wederom niet toe noopt de vergunning te weigeren, maar die – zoals hoger in het eerste geval – tot de conclusie leidt dat de bestaande bezorgdheid kan geredieerd worden als de eindgebruiker er zich toe verbindt om een eventuele doels- of bestemmingswijziging aan het oordeel van de Vlaamse overheid te onderwerpen.

Artikel 25 – Bewijs voldoening uitvoerbeperkingen

Dit artikel zet artikel 4, zesde lid, en artikel 10 van richtlijn 2009/43 om.

Artikel 26 – Criteria Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB bij uit- en doorvoer

De criteria die zijn opgenomen in dit artikel zijn een volkomen toepassing van artikel 2 van het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944, maar houden bovendien een substantiele verstrenging in ten opzichte van de criteria die zijn voorzien in dat artikel 2.

Artikel 2 van het Gemeenschappelijk Standpunt bevat drie types van criteria, i.e. een absoluut uit- en doorvoerverbod in criterium 1, verplichte risicoanalyses in criteria 2, 3 en 4, en verplichte overwegingen in criteria 2, 3 en 4.

De bepalingen in het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944 zijn telkens opgebouwd een algemeen verwoord criterium, meestal gevolgd door meer specifieke criteria en/of een aantal factoren aan de hand waarvan deze criteria moeten beoordeeld worden. De toepassing van deze algemene criteria, de specifieke criteria en de factoren worden vervolgens aan de hand van richtsnoeren uitgelegd in de gids voor de gebruiker bij het Gemeenschappelijk Standpunt, die als hulpmiddel bij het Gemeenschappelijk Standpunt geldt.

De algemene criteria werden overgenomen in artikel 26, §1, punt 1° tot en met 8°.

Waar toepasselijk werden de meer specifieke criteria overgenomen in de paragrafen 2 tot en met 9. Dit geldt in het bijzonder voor enerzijds criterium 1, dat dus een absoluut uit- en doorvoerverbod bevat, en anderzijds criteria 2 tot en met 4 die verplichte risicoanalyses bevatten waarvan het resultaat al dan niet tot een weigering van de betreffende uit- of doorvoer moet leiden.

De criteria 5 tot en met 8 bevatten naast de algemene verplichting om in de beoordeling met een aantal kwesties rekening te houden verder geen echte specifieke criteria en lijsten enkel factoren waarmee (onder meer) in de overweging van die kwesties rekening moet gehouden worden. Deze factoren werden overgenomen in paragrafen 6 tot en met 9.

De analyse onder de verschillende criteria wordt logischerwijze gefocust op de eindgebruiker en het land van eindgebruik in de specifieke transactie. In het geval dat de bestemming en de eindgebruiker enerzijds en het land van bestemming en het land van eindgebruik anderzijds verschillen is de analyse van de bestemming en het land van bestemming immers overbodig. In een dergelijke situatie kennen de goederen in kwestie geen enkele toepassing door de bestemming of in het land van bestemming die een invloed zou kunnen hebben op de hieronder vermelde criteria. Het feitelijke gebruik van de goederen ligt immers niet bij de bestemming en in het land van bestemming. De enige uitzondering is criterium zeven, omdat uiteraard de mogelijkheid bestaat dat de goederen in kwestie tijdens de aanwezigheid in het land van bestemming een andere bestemming zouden kunnen krijgen.

Waar de toepassing van de vermelde criteria afhankelijk wordt gesteld van de vaststellingen van bepaalde organisaties wordt ervoor geopteerd om te verwijzen naar de ter zake bevoegde instanties binnen de relevante organisaties. Hiermee worden die instanties bedoeld die ten aanzien van de lidstaten van die organisaties bindende besluiten kunnen nemen.

Paragraaf 2, punt 3 – Verbintenissen binnen internationale controleregimes

Een toelichting bij de aard, werkzaamheden en bijhorende verbintenissen van de verschillende controleregimes vermeld in punt 3 werd opgenomen in de Gids voor de gebruiker bij het Gemeenschappelijk Standpunt (zie punt 3.1.3.d).

Paragraaf 3 tot 8 – Uitwerking criteria 2 tot 7 van het Gemeenschappelijk Standpunt

De substantiële verstrenging van de criteria van het Gemeenschappelijk Standpunt zit vevat in paragrafen 3 tot en met 8.

Criteria 2 tot en met 4, zoals uitgewerkt in de paragrafen 3 tot 5 bevatten in hun eerste lid immers telkens een absoluut uit- en doorvoerverbod, respectievelijk gebaseerd op het bestaan van mensenrechtenschendingen, van schendingen van het humanitair recht of van een gewapend conflict of spanningen. Zoals hieronder uiteengezet wordt hierdoor de appreciatiemarge bij toepassing van deze criteria ten opzichte van het Gemeenschappelijk Standpunt uiteraard erg ingeperkt. Naast dit verbod, bevatten de criteria in hun tweede en derde lid eveneens een verplichting tot risicoanalyse voor de gevallen die niet onder het absoluut verbod vallen en een algemene verplichting tot zorgvuldigheid.

Aan criteria 5 tot en met 7, die in het Gemeenschappelijk Standpunt zijn opgenomen als overwegingen waarmee rekening gehouden moet worden, wordt hier eveneens een verplichting tot risicoanalyse verbonden. Anders gezegd, aan deze criteria die in principe louter elementen zijn die in de beoordeling van een dossier in overweging genomen moeten worden en op basis waarvan een uit- of doorvoer kan geweigerd worden, wordt hier in bepaalde situaties de weigering op basis van de aanwezigheid van een risicofactor verplicht. De tekst van deze risicoanalyseverplichting is wel ook gebaseerd op de tekst van het Gemeenschappelijk Standpunt zelf, met hier en daar een toevoeging uit de gebruikersgids.

Paragraaf 3 – Schending van mensenrechten en/of het internationaal humanitair recht

De uitwerking van het tweede criterium bestaat uit twee leden.

In het eerste lid wordt een algemeen verbod ingesteld voor uit- en doorvoer van gevoelige goederen naar personen, organisaties of instanties die het voorwerp uitmaken van vaststellingen van ernstige mensenrechtenschendingen of schendingen van het humanitair recht. Aangezien het gaat om een algemeen verbod, geldt dit los van de eventuele concrete bijdrage van de uit of door te voeren tot de vastgestelde schendingen. Anders gezegd, de volgens het Gemeenschappelijk Standpunt noodzakelijke potentiële causaliteit tussen de

uit of door te voeren goederen en de schendingen wordt weggelaten; elke uit- of doorvoer van gevoelige goederen naar mensenrechten- of IHR-schenders (IHR: Internationaal Humanitair Recht) zal dus geweigerd worden. Gelet op de verstrekkende draagwijdte van een dergelijk algemeen verbod wordt de weigeringsgrond uiteraard genuanceerd om legitieme transacties, zonder enige directe of indirecte link met de vastgestelde schendingen, doorgang te kunnen laten vinden.

Ten eerste focust het absoluut verbod zich op die gevallen waarin de eindgebruiker direct of indirect betrokken is bij de vastgestelde schendingen. Deze nuance wordt vooreerst aangebracht om uit- en doorvoer naar internationale vredes machten en onderdelen van internationale organisaties en van de lidstaten van de EU en de NAVO toe te kunnen kennen. De onmogelijkheid daartoe is immers niet enkel onwenselijk, maar zal vaak ook juridisch problematisch zijn, gelet op de verplichtingen en verbintenissen van het Vlaamse Gewest en België ten opzichte van de VN, de EU, de NAVO en hun lidstaten. Daarnaast draagt een algemeen verbod ook voor andere types transacties niet bij tot het doel om op een absolute manier misbruik van Vlaamse wapens uit te sluiten en zou het dus zowel een onwenselijke als doelloze beperking van handel inhouden. Te denken valt bijvoorbeeld aan de uitvoer van amfibievoertuigen die bij rampen voor evacuatie doeleinden worden geleverd aan lokale brandweerdiensten of de uitvoer van een jachtwapen naar een jager die in het betreffende land woont.

Het mogelijke probleem dat goederen die vanuit Vlaanderen worden door- of uitgevoerd naar eindgebruikers waarvan geen enkele bevoegde instantie de betrokkenheid bij eventuele mensenrechten- of IHR-schendingen heeft vastgesteld, maar die daar volgens eigen informatie toch potentieel zouden kunnen bijdragen, wordt opgelost, door in het tweede lid nog steeds in een verplichte risicoanalyse te voorzien (zie hieronder).

Het mogelijke probleem van bestemmingswijziging, i.e. het probleem dat goederen worden ingevoerd door personen in het land van eindgebruik die niet betrokken zijn bij de bestaande mensenrechtenschendingen, maar uiteindelijk toch bij betrokken partijen terecht komen, wordt in de tekst ondervangen door het zevende criterium uit te breiden. Aan het zevende criterium, dat specifiek over bestemmingswijziging handelt, werd een weigeringsgrond toegevoegd die verplicht tot weigering als een dergelijk risico tot bestemmingswijziging wordt vastgesteld.

Ten tweede focust het absoluut verbod zich op mensenrechten en IHR-rechten die potentieel met gebruik van defensiegerelateerde producten geschonden kunnen worden. Wat mensenrechten betreft gaat het voornamelijk over schendingen die vallen onder de noemer 'binnenlandse onderdrukking of 'repressie', zoals foltering en andere wrede, onmenselijke en ontorende behandeling of bestraffing, standrechtelijke of willekeurige executies, verdwijningen, willekeurige gevangenneming. Wat betreft het IHR gaat het bijvoorbeeld over niet-onderscheiden aanvallen. Deze nuance wordt eveneens aangebracht met de focus op het doel om op een absolute manier misbruik van Vlaamse wapens uit te sluiten. Enerzijds is de correcte naleving van het ganse corpus mensenrechten een element in de evaluatie van elke dossier en kan de aanwezigheid van ernstige schendingen van eender welk mensenrecht leiden tot een weigering van aanvraag tot uit- of doorvoer. Anderzijds zou het in het licht van dit doel een doelloze beperking van handel inhouden als elke uit- of doorvoer zonder enige evaluatie en zonder enige risicoanalyse moet geweigerd worden op basis van een vastgesteld probleem inzake, bijvoorbeeld, de rechten van minderheden (taalrechten!) en inheemse volkeren. Daarom moet het algemeen verbod focussen op 'binnenlandse onderdrukking en 'repressie'. In diezelfde optiek wordt met de toevoeging van het woord 'ernstig' de focus gelegd op vaststellingen van een systematisch patroon van manifeste schendingen, een systematisch patroon van niet-sanctionering of niet-voorkoming van dergelijke schendingen en de afwezigheid van voldoende duidelijke stappen om de problematiek aan te pakken.

Het moet duidelijk zijn dat deze focus niet betekent dat een potentiële link moet worden aangetoond tussen de vastgestelde schendingen en de uit- of door te voeren goederen. Bedoeld wordt is dat de focus ligt op rechten die in abstracto met gebruik van defensiegerelateerde producten geschonden kunnen worden. De risicoanalyse in het tweede lid is inderdaad beperkt tot gevallen waarin er ten aanzien van de eindgebruiker geen ernstige schendingen zijn vastgesteld.

In correlatie met deze focus op mensenrechten en IHR-rechten die potentieel met gebruik van defensiegerelateerde producten geschonden kunnen worden focust het absoluut verbod zich ten derde logischerwijze ook op uitvoer van goederen die potentieel voor binnenlandse onderdrukking of, algemener, tot de schending van mensenrechten kunnen gebruikt worden.

Zoals hoger aangegeven voorziet het tweede lid bijkomend nog een verplichting tot risicoanalyse wanneer de eindgebruiker zelf niet het voorwerp uitmaakt van eventuele vaststellingen van mensenrechten- of IHR-schendingen.

Paragraaf 4 en 5 – Interne en regionale spanningen en gewapende conflicten

De uitwerking van het derde en vierde criterium bestaat telkens uit twee leden.

In het eerste lid wordt telkens een algemeen verbod ingesteld voor uit- en doorvoer van gevoelige goederen naar personen, organisaties of instanties die betrokken partij zijn bij respectievelijk een intern gewapend conflict, of bijeen internationaal gewapend conflict in de regio. Aangezien het gaat om een algemeen verbod geldt dit los van de mogelijke concrete bijdrage van de uit of door te voeren tot de het uitlokken van een gewapend conflict of het verlengen van een bestaand gewapend conflict. Anders gezegd, de volgens het Gemeenschappelijk Standpunt noodzakelijke potentiële causaliteit tussen de uit of door te voeren goederen en het (mogelijke) gewapend conflict wordt weggelaten; elke uit- of doorvoer van gevoelige goederen naar de bij het gewapend conflict betrokken partijen zal dus geweigerd worden. Gelet op de verstreckende draagwijdte van een dergelijk algemeen verbod wordt de weigeringsgrond uiteraard genuanceerd om legitieme transacties, zonder enige directe of indirecte link met de bestaande spanningen en conflicten, doorgang te kunnen laten vinden.

Ten eerste wordt de toepassing van het absoluut verbod beperkt tot landen die betrokken zijn bij een 'gewapend conflict'. Daarvoor zijn twee redenen. Vooreerst is 'gewapend conflict' op basis van de relevante bepalingen in de Geneefse Conventies en de Aanvullende Protocolen een juridisch gekwalificeerd begrip in tegenstelling tot de onduidelijke notie 'spanningen'. Uit de definitie van 'spanningen' in de gids voor de gebruiker bij het Gemeenschappelijk Standpunt bij het Gemeenschappelijk Standpunt blijkt zelfs dat het begrip compleet ongeschikt om als basis voor een absolute weigeringsgrond te dienen. 'Spanningen' wordt immers verstaan als "onvriendelijke of met haat vervulde betrekkingen tussen verschillende groepen, of groepen individuen van de samenleving, gebaseerd op ras, kleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere meningen, nationale of sociale afkomst, interpretatie van geschiedkundige feiten, verschillen in economisch welzijn of bezit van goederen, seksuele geaardheid, of andere factoren". Op basis van deze definitie zou zo de gehele internationale gemeenschap op een bepaald moment aan de absolute weigeringsgrond onderworpen moeten worden. Bovendien is een absoluut uit- en doorvoerverbod dermate zwaarwichtig dat dit beperkt moet zijn tot situaties die een dergelijke zwaarwichtige maatregel verantwoorden.

Dit betekent uiteraard niet dat het bestaan van spanningen geen element is waarmee in de evaluatie van een aanvraag rekening moet gehouden worden, zeker als het een situatie betreft waarin er een risico bestaat op het uitbreken van een intern gewapend conflict of een internationaal gewapend conflict in de regio. Daarom wordt enerzijds de algemene

zorgvuldigheidsplicht opgelegd en de verplichting tot risicoanalyse voor uit- en doorvoer naar landen of regio's waar spanningen heersen. Anderzijds moet bij elke aanvraag uiteraard ook criterium 2 getoetst worden dat het eventuele bestaan van ernstige mensenrechtenschendingen als gevolg van spanningen al behandelt.

Ten tweede focust het absoluut verbod zich – gelijkaardig aan criterium 2 – op goederen die in een gewapend conflict ingezet kunnen worden. Deze nuance wordt aangebracht met de focus op het doel van het algemeen verbod om op een absolute manier het gebruik van Vlaamse wapens in gewapende conflicten uit te sluiten. Dit doel wordt bereikt met een absoluut verbod op uit- en doorvoer van dergelijke goederen. Het moet daarbij duidelijk zijn dat de focus op dergelijke goederen dus niet betekent dat moet worden aangetoond dat de goederen in een concreet dossier eventueel zullen gebruikt worden in een bestaand conflict. Wat bedoeld wordt is dat de focus ligt op goederen die in abstracto die in een gewapend conflict ingezet kunnen worden. Voor wat betreft andere goederen is het in het licht van het doel van de weigeringsgrond voldoende dat er een analyse wordt uitgevoerd van risico dat deze andere goederen toch zouden kunnen bijdragen tot een gewapend conflict of tot bestaande spanningen. Dergelijke analyse wordt in het tweede lid verplicht gesteld.

Ten derde richt het absoluut verbod zich – zoals ook criterium 2 – op de bij het gewapend conflict betrokken partijen. Ook hier wordt deze nuance enerzijds aangebracht om uit- en doorvoer naar internationale vredesmachtsen en onderdelen van internationale organisaties en van de lidstaten van de EU en de NAVO toe te kunnen kennen en anderzijds om andere types transacties toe te kunnen laten die buiten het opzet van het absoluut verbod vallen. Te denken valt onder meer de uitvoer van beveiligingsmateriaal (bijvoorbeeld kogelwerende vesten of gepantserde voertuigen) naar Vlaamse of internationale ngo's die in conflictgebieden actief zijn of de uitvoer van een jachtwapen naar een jager die in een land woont dat op zich stabiel is, maar zich in een instabiele regio bevindt (bijvoorbeeld Jordanië). Zoals betreffende criterium 2 (zie hoger) gaat de beperking van de absolute weigeringsgrond tot bij het conflict betrokken partijen gepaard uiteraard – en zoals vermeld – gepaard met het behoud van de algemene zorgvuldigheidsplicht en met de verplichting tot risicoanalyse voor uit- en doorvoer naar eindgebruikers die zich weliswaar in een land bevinden waar het bestaan van een gewapend conflict is vastgesteld, maar die geen betrokken partij zijn.

Ten vierde wordt naast de mogelijkheid tot uit- doorvoer op basis van verplichtingen en verbintenissen in het kader van de VN, de EU, de NAVO, andere intergouvernementele organisaties noodzakelijkerwijze ook voorzien in de mogelijkheid om in het licht van de internationale doelstellingen van het Vlaamse Gewest, België en de lidstaten van de EU uit- of doorvoer toe te staan als deze nodige is voor de nationale veiligheid van het Vlaamse Gewest, België, van de andere lidstaten, of van de gebieden waarvan een van de lidstaten de buitenlandse betrekkingen behartigt, evenals van bevriende landen of bondgenoten. De begrippen 'nationale veiligheid', 'bevriende landen' en 'bondgenoten', die ontleend zijn aan het vijfde criterium van het Gemeenschappelijk Standpunt, moeten verstaan worden zoals bedoeld in punten 3.5.4 tot 3.5.7 van deel 5 van de gids voor de gebruiker bij Gemeenschappelijk Standpunt.

In diezelfde optiek wordt voor criterium 4 voorzien in de mogelijkheid om toch uit- en doorvoer toe te staan gebaseerd op artikel 51 van het Handvest van de VN. In beide gevallen is de eventuele toekenning van vergunning uiteraard onderworpen aan een positief resultaat van enerzijds de algemene risicoanalyse in het tweede lid van de criteria 3 en 4 (zie hieronder) en anderzijds van de analyse onder criterium 2. Dit is ook zo in de tekst opgenomen.

Het tweede en derde lid bevatten telkens de hoger besproken risicoanalyse en de vermelde zorgvuldigheidsplicht.

Paragraaf 6, 7 en 8 – Nationale veiligheid lidstaten, bondgenoten en bevriende landen; houding ten opzichte van terrorisme, internationaal recht en wapenbeheersing; risico op afwendend of ongewenste wederuitvoer

De paragrafen 6 tot 8 verduidelijken de toepassing van criteria 5, 6 en 7 en vertalen deze in een risicoanalyseverplichting.

Paragraaf 9 – Compatibiliteit uitvoer met technische en economische capaciteit

Het achtste criterium, dat wordt uitgewerkt in paragraaf 9, is een bijzonder criterium omdat de gids voor de gebruiker bij Gemeenschappelijk Standpunt voorziet dat een aanvraag tot uit- of doorvoer enkel aan dit criterium moet getoetst worden als: 1) de opgegeven eindgebruiker een regering of een andere publiekrechtelijke entiteit is en; 2) toetsing nodig blijkt volgens het filtersysteem dat in de gebruikersgids is opgenomen en dat rekening houdt met het ontwikkelingspeil van het land van eindgebruik en de financiële waarde van de voorgenomen uit- of doorvoer.

Voor de inhoud van het begrip ‘duurzame ontwikkeling’ verwijst de gebruikersgids naar de Millenniumdoelstellingen van de VN, die zijn gericht op vooruitgang ten aanzien van doelen op het gebied van armoede, onderwijs, gendergelijkheid, kindersterfte, gezondheid van moeders, hiv/aids en andere ziekten, het milieu en een mondiaal ontwikkelingspartnerschap.

Artikel 27 – Consultatieprocedure Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944/GBVB

Dit artikel is overgenomen uit artikel 4, eerste lid, van het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944. De laatste zin is overgenomen uit artikel 4, derde lid, van het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944.

Tweede lid – ‘In wezen identieke transactie’

De hoger genoemde gids voor de gebruiker bij het Gemeenschappelijk Standpunt stelt dat “de punten die men meer in het bijzonder moet bezien om te kunnen beoordelen of een transactie ‘in wezen identiek’ is, de technische specificaties, de hoeveelheden en volumes, en de kopers en eindgebruikers van de goederen in kwestie zijn”.

De zin “Op basis van die raadpleging wordt beslist om de vergunning eveneens te weigeren of de vergunning toch toe te kennen.” werd aan dit lid toegevoegd om duidelijk te maken dat uitwerking geven aan de weigering van een in wezen identieke transactie door een andere lidstaat of lidstaten en de aan de raadpleging van die lidstaat of lidstaten een autonome grond tot weigering van een uit- of doorvoervergunning kan inhouden.

Derde lid – Vertrouwelijkheid weigeringen en raadplegingen

Deze zin is overgenomen uit artikel 4, derde lid, van het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944.

Artikel 28 – ‘Vlaamse’ criteria bij uit- en doorvoer

Dit artikel formuleert een aantal bijkomende criteria, gebaseerd op de prioritaire mensenrechtentema's van de Vlaamse overheid, op basis waarvan een vergunning kan geweigerd worden. Gelet op de ruime en algemene formulering van deze criteria worden ze niet als automatische weigeringsgronden opgenomen, maar als overwegingen die in de analyse van een dossier in acht genomen moeten worden.

Dat houdt ondermeer in dat de opname van de bepaling in punt 2° niet automatisch betekent dat geen uit- of doorvoer mogelijk is naar landen ten aanzien waarvan door het Kinderrechtencomité van de VN enige bezwaren zijn geformuleerd. In de overweging van deze factoren moet rekening gehouden worden met de specificiteit van de betreffende uit- of doorvoertransactie. Anders gezegd zal de uit- of doorvoer enigszins, direct of indirect, in verband moeten staan met de eventueel aangehaalde schendingen van het Kinderrechtenverdrag.

Wat betreft de verplichte weigeringsgrond die bepaalt dat een aanvraag geweigerd zal worden waar vast staat dat kindsoldaten ingezet worden in het geregelde leger betekent dit dat de verplichte weigering van uit- en doorvoer naar zulks land enkel geldt voor uit- en doorvoertransacties waarin dat geregelde leger de eindgebruiker is. Om dit te bepalen zal de dienst die de Vlaamse Regering heeft aangewezen gebruik maken van het jaarlijks rapport van de ‘Special Representative of the Secretary-General for Children and Armed conflict’. Wanneer het geregelde leger niet de eindgebruiker is, moet onderzocht worden of er een direct of indirect verband zou kunnen bestaan tussen de uit- of doorvoertransactie in kwestie en de inzet van kinderen in het geregelde leger. Dat gezegd zijnde is het zo dat de inzet van kindsoldaten in het geregelde leger van een land vrijwel altijd gepaard gaat met andere schendingen van de rechten van het kind en van mensenrechten in het algemeen, waardoor dergelijke uit- en doorvoertransacties dus ook onderworpen zijn aan de toets vermeld in artikel 18.

De algemene formulering van deze criteria houdt vervolgens ook in dat de opname van de bepaling in punt 3° niet betekent dat geen uit- of doorvoer mogelijk is naar een land waar de doodstraf wettelijk mogelijk is of effectief wordt toegepast. Aangezien de doodstraf in het meest universele en wijdst geratificeerde algemene mensenrechtenverdrag – het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (IVBPR) – bovendien niet absoluut is uitgesloten zal deze factor enkel daadwerkelijk een rol kunnen spelen ten aanzien van landen waarover ernstige aanwijzingen bestaan dat de toepassing van de doodstraf gepaard gaat met schendingen van andere mensenrechtenschendingen zoals het verbod op foltering. Ook hier kan de overweging van deze factoren nooit los gezien worden van de specificiteit van de betreffende uit- of doorvoertransactie, en zal de uit- of doorvoer direct of indirect verband moeten staan met mensenrechtenschendingen die met de toepassing van de doodstraf gepaard gaan.

Artikel 30 – Vergunningsverplichtingen civiele vuurwapens

Cf. artikelen 11 en 12 van richtlijn 91/477.

Paragraaf 2 – Vrijstelling van vergunning

Deze bepaling geeft deels uitvoering aan artikel 11, §4, van richtlijn 91/477 dat stelt dat iedere lidstaat aan de andere lidstaten een lijst moet verstrekken van vuurwapens waarvoor de vergunning om deze naar zijn grondgebied over te brengen, zonder zijn voorafgaande toestemming mag worden verleend en aan bijlage 1, punt III, van die richtlijn, waarin bepaalde goederen die voldoen aan de definitie van een vuurwapen uitgesloten worden uit het toepassingsgebied van de richtlijn. Het gaat in de bijlage om geneutraliseerde vuurwapens, vuurwapens die ontworpen zijn voor het geven van alarm of signalen, reddingsactiviteiten, slachten van dieren of visserij met harpoenen, of bestemd zijn voor industriële of technische doeleinden en bepaalde antieke wapens. Het gaat telkens om wapens die geen bedreiging voor de openbare orde of veiligheid vormen.

Hoewel de toepassing van artikel 11, §4, van de richtlijn uiteraard niet beperkt is tot vuurwapens vermeld in haar bijlage I wordt de mogelijkheid tot vrijstelling in het decreet wel beperkt tot de vuurwapens die in artikel 3, §2, van de Wapenwet als vrij verkrijgbaar (binnen België) worden geclassificeerd. De feitelijke lijst wordt vastgesteld op basis van een

bevraging over het onderwerp die aan de betrokken overheidsinstanties en aan vertegenwoordigers van de vuurwapensector werd voorgelegd en van opvolgend overleg met de betreffende overheidsinstanties.

In uitvoering van artikel 11, §4, van richtlijn 91/477 zal deze lijst aan de bevoegde autoriteiten van de andere lidstaten verstrekt worden.

Artikel 31 – Legaal bezit en kenmerken van vuurwapens

Paragraaf 1 – Legaal bezit

Cf. artikelen 5 en 10 tot 18 van de Wapenwet van 8 juni 2006.

Paragraaf 2, eerste en tweede lid – Verplichte opgave van essentiële kenmerken

De vermelde kenmerken refereren aan de markeringsvereisten die zijn opgenomen in artikel 8 van respectievelijk het Aanvullend protocol tegen de ongeoorloofde vervaardiging van en handel in vuurwapens, de onderdelen, componenten en munitie ervan, bij het verdrag van de VN tegen transnationale georganiseerde misdaad en het 'International Instrument to Enable States to Identify and Trace in a Timely and Reliable Manner, Illicit Small Arms and Light Weapons'.

Deze paragraaf gaat wat betreft invoer verder dan vereist voor het aanvragen van een bezitsvergunning van een vuurwapen waarbij vóór de aankoop enkel de aard en het kaliber van het wapen opgegeven moeten worden (cf. artikel 9 van het KB van 20 september 1991 tot uitvoering van de Wapenwet van 8 juni 2006).

Paragraaf 2, derde lid – Uitzonderingen op verplichte opgave

Om een mogelijke patstelling in de praktijk te vermijden wordt in het derde lid voor drie welomlijnde gevallen van invoer een uitzondering voorzien op de verplichte opgave van het serienummer vóór de effectieve invoer. In deze gevallen moet het serienummer dus niet bij de aanvraag opgegeven worden en wordt het dus ook niet op de vergunning vermeld. De uitzonderingsgevallen werden in overleg met de betrokken overheidsinstanties vastgelegd en betreffen elk situaties waarin de opgave van serienummers voorafgaand aan de invoer onmogelijk of minstens erg problematisch is. Gelet op het belang van het serienummer voor de tracering van vuurwapens en onderdelen werd het gebruik van de uitzondering niet opgenomen als een recht, maar werd deze afhankelijk gesteld van een gegronde motivering. Daarbij moet het bovendien ook duidelijk zijn dat de uitzondering louter de modaliteiten (en de vergunningsprocedure) van de voorgestelde invoer faciliteert en zeker niet de controle op de invoer versoepelt. Zowel het decreet zelf als de federale wapenwetgeving voorzien immers voldoende controlemechanismen om de registratie van serienummers na de effectieve invoer te garanderen en dus tracering van de betreffende vuurwapens en onderdelen te vrijwaren.

Wat het decreet betreft, voorziet paragraaf 1 dat de invoer alleen kan toegestaan worden als de aanvrager op basis van de Wapenwet van 8 juni 2006 en de uitvoeringsbesluiten ervan, gerechtigd is om het vuurwapen, onderdeel of de munitie voorhanden te hebben of te verwerven. Vooraleer een invoervergunning kan worden toegekend is de invoer dus al een eerste keer goedgekeurd door de instantie die het wapenbezit in België reguleert. Het vierde lid van de onderhavige paragraaf voorziet vervolgens dat na de effectieve invoer van de betreffende vuurwapens of onderdelen de serienummers wel aan de administratie gerapporteerd moeten worden. Dit is een specifieke toepassing van de huidige praktijk van de zogenaamde 'gebruikersfiche', waarbij invoerders van vuurwapens verplicht zijn om na de effectieve invoer de essentiële kenmerken te melden van de vuurwapens en de onderdelen die ze hebben ingevoerd. Tevens wordt in het vijfde lid transparantie over de toekenning

van uitzonderingen gegarandeerd door de verplichte vermelding van toegekende uitzonderingen in het jaarlijks en halfjaarlijks verslag aan het Vlaams Parlement te voorzien.

De federale wapenwetgeving voorziet controle door enerzijds de verwerving van een (vergunningplichtig) vuurwapen of onderdeel aan vergunningsplicht te onderwerpen en anderzijds verwervers van een vuurwapen of onderdeel te verplichten om binnen vijftien dagen na de verwerving het vuurwapen of onderdeel met opgave van alle essentiële kenmerken voor te leggen aan de Proefbank voor Vuurwapens voor de toekenning van een uniek identificatienummer en via de lokale politie en de provinciale wapendiensten te laten registreren in het Centraal Wapenregister (zie daarover onder meer artikel 11 van de Wapenwet van 8 juni 2006 en artikelen 11 en 29/1 van het KB van 20 september 1991 tot uitvoering van de Wapenwet).

Paragraaf 2, vierde lid – Rapportering van serienummers bij toegestane uitzondering

Artikel 49, §3, eerste lid, verplicht aanvragers om per gebruikte vergunning een gedetailleerd en volledig overzicht daarvan bij te houden. Voor vergunningen waarbij de in het derde lid bedoelde uitzondering werd toegestaan moet dit gegeven in dat overzicht vermeld worden. Op basis van die overzichten moeten aanvragers over het gebruik van de hen toegekende vergunningen rapporteren. De procedure, de vorm en de nadere regels van de rapportering worden met toepassing van artikel 49, §4, door de Vlaamse Regering vastgesteld. In ieder geval zal van personen aan wie de in het derde lid bedoelde uitzondering werd toegestaan vereist worden dat zij een bewijs van registratie van de betreffende wapens of onderdelen aanleveren.

Paragraaf 2, vijfde lid – Rapportering van toegestane uitzonderingen aan Vlaams Parlement

Artikel 50, §3, derde lid, verplicht de Vlaamse Regering om per toegekende vergunning voor dat land bepaalde gegevens op te lijsten. Voor vergunningen waarbij de in het derde lid bedoelde uitzondering werd toegestaan zal dit gegeven in het verslag vermeld worden.

Artikel 32 – Criteria bij invoer en overbrenging naar het Vlaamse Gewest

Zie de toelichting bij artikel 11.

Deze bepaling wordt ingevoerd om de lacune in de wet van 5 augustus 1991 te remediëren die geen inhoudelijke voorwaarden voor invoer bevatte en dus geen instrument aanreikte om 'gevoelige' invoerdossiers op basis van een wettelijk, objectief en redelijk criterium te kunnen weigeren. De tekst van de bepaling is geredigeerd naar analogie van criterium 7 van het Gemeenschappelijk Standpunt 2008/944 en met artikel 3, §1, 16, van de Wapenwet van 8 juni 2006.

Artikel 33 – Toekennings- en gebruiksvoorwaarden, verbonden aan specifieke vergunningen

Zie de toelichting bij artikel 12.

Artikel 34 – Soorten vergunningen

Dit artikel zet artikel 11, tweede en vierde lid, van richtlijn 91/477 om.

Artikel 35 – Uitzonderingen vuurwapenpashouders

Dit artikel zet artikel 12 van richtlijn 91/477 gedeeltelijk om.

Paragraaf 1 – Jaag- of schietsportactiviteiten

Artikel 12, tweede lid, stelt dat deze afwijking niet geldt voor reizen naar een lidstaat die de verwerving en voorhanden hebben van het betrokken wapen verbiedt of krachtens artikel 8, derde lid, van richtlijn 91/477 aan een vergunning onderwerpt. Aangezien de gouverneur bij het verlenen van de Europese Vuurwapenpas al op de pas zelf moet vermelden dat de pas in dergelijke landen niet geldig is, wordt automatisch het gebruik van de pas voor de overbrenging van de betreffende wapens naar dergelijke landen uitgesloten (cf. artikel 4 van het koninklijk besluit van 8 augustus 1994 betreffende de Europese Vuurwapenpassen).

Onder ‘schietsportactiviteiten’ wordt zowel het sportief als recreatief schieten in de zin van artikel 11, §3, punt 9°, sub-punt b), van de Wapenwet van 8 juni 2006 verstaan.

Samen met hun vuurwapens kunnen de betreffende personen ook de onderdelen die bij die vuurwapens horen meenemen en een redelijke hoeveelheid munitie, proportioneel met de duur en de aard van de jaag- of schietsportactiviteiten. Dit is op dit moment al de gangbare praktijk. Als indicatief maximumhoeveelheid wordt voor jagers 800 kogels of patronen en voor sportschutters of recreatieve schutters 1200 kogels of patronen naar voor geschoven.

Paragraaf 2 – Demonstratie, expositie zonder verkoop, onderhoud, evaluatie en herstelling

Zie de toelichting bij de titel van hoofdstuk 3 van deze titel en bij artikel 39.

*Artikel 36 – Uitzonderingen erkende wapenhandelaars**Paragraaf 1 – Open vergunning voor overbrenging naar erkende wapenhandelaars*

Deze bepaling zet artikel 11, derde lid, van richtlijn 91/477 om.

Deze regeling geldt enkel voor overbrengingen naar wapenhandelaars in andere lidstaten van de EU en niet voor overbrengingen naar het Vlaamse Gewest. Daarvoor moeten ook wapenhandelaars die over een open vergunning beschikken een vergunning zoals vermeld in artikel 34 aanvragen, uiteraard met uitzondering van overbrengingen van vuurwapens, onderdelen en munitie die op basis van artikel 30, paragraaf 2, vrijgesteld zijn van vergunning.

De Nederlandse tekst van deze bepaling is verwarrend omdat daaruit zou kunnen blijken dat de afwijking enkel van toepassing is op vuurwapens die niet onder de werkingssfeer van deze richtlijn vallen. De Franse, Duitse en Engelse tekst van richtlijn 91/477 maken echter duidelijk dat de zinsnede “die overeenkomstig artikel 2, tweede lid, niet onder de werkingssfeer van deze richtlijn vallen” specifiek betrekking heeft op ‘oorlogswapens’ en niet op ‘vuurwapens’. Anders gezegd, deze zinsnede bevestigt louter dat oorlogswapens op basis van artikel 2, tweede lid, zijn uitgesloten uit het toepassingsgebied van de verordening, en dus ook van de toepassing van artikel 11, derde lid. De procedure van artikel 11, derde lid, is dus wel toepasselijk op vuurwapens van categorieën B, C en D van bijlage I van de richtlijn.

Paragraaf 2 – Demonstratie, expositie zonder verkoop, onderhoud, evaluatie en herstelling

Zie de toelichting bij de titel van hoofdstuk 3 van deze titel en bij artikel 39.

Artikel 37 – Voorafgaande toestemming lidstaat van bestemming

De verplichting in dit artikel volgt uit de toepassing van artikel 11 van richtlijn 91/477 (en artikel 10 van richtlijn 93/15).

De overbrengingsprocedure die daarin beschreven wordt steunt immers op de interactie tussen twee documenten, enerzijds de zogenaamde ‘vergunning voor de overbrenging van vuurwapens en munitie 11(2)’ en de anderzijds de zogenaamde ‘[voorafgaande] toestemming voor de overbrenging van vuurwapens en munitie 11(4)’. De vergunning wordt uitdrukkelijk geregeld in artikel 11, §2, van de richtlijn en wordt toegekend door de lidstaat van de afzender, uiteraard voorafgaand aan de overbrenging. De toestemming wordt geregeld in artikel 11, §4, eerste lid, en moet voorafgaand aan de toekenning van de vergunning verleend worden door de lidstaat van de bestemming. Anders gezegd mag een lidstaat geen vergunning toekennen voor de overbrenging naar een andere lidstaat, tenzij die lidstaat daarvoor zijn voorafgaande toestemming heeft gekregen.

Artikel 11, §4, eerste lid, is in dat opzicht onduidelijk omdat het aan lidstaten enkel de verplichting oplegt om aan de andere lidstaten een lijst van vuurwapens te verstrekken waarvoor de vergunning om deze naar zijn grondgebied over te brengen, zonder zijn voorafgaande toestemming mag worden verleend (zie daarover de toelichting bij artikel 30, §2). A contrario houdt deze bepaling echter logischerwijze in dat een vergunning voor de overbrenging van vuurwapens die niet op die lijst staan niet kan worden verleend zonder de voorafgaande toestemming van de lidstaat van bestemming. Om die reden voorziet artikel 37 dat de aanvrager van een vergunning dergelijke voorafgaande toestemming moet voorleggen.

Op basis van artikel 11, §4, eerste lid, is de voorlegging daarvan niet nodig als de betreffende vuurwapens staan opgesteld in de lijst van de lidstaat van bestemming van vuurwapens waarvoor de vergunning om deze naar zijn grondgebied over te brengen, zonder zijn voorafgaande toestemming mag worden verleend. In de praktijk laten bepaalde lidstaten inderdaad de toegang van bepaalde vuurwapens tot hun grondgebied toe zonder voorafgaande toestemming, maar geen enkele lidstaat heeft sinds de inwerkingtreding van richtlijn 91/477 een lijst van dergelijke vuurwapens aan andere lidstaten verstrekt. Om die reden wordt in de tekst van artikel 37 dan ook de verantwoordelijkheid bij de aanvrager van een vergunning gelegd om aan te tonen dat de betreffende vuurwapens zonder voorafgaande toestemming naar de lidstaat van bestemming kunnen overgebracht worden. Dit kan bijvoorbeeld bij wijze van een outprint van de toepasselijke regelgeving van de lidstaat van bestemming of een schrijven van de bevoegde autoriteit in de lidstaat.

Hoofdstuk 3 – In-, uit- en doorvoer van civiele vuurwapens

Dit hoofdstuk over extracommunautaire transfers is opgesteld met aandacht voor de aankomende EU-verordening tot uitvoering van artikel 10 van het VN-vuurwapenprotocol (‘Vuurwapenverordening’). Deze verordening voorziet een omvattende regeling voor de uitvoer van civiele vuurwapens naar derde landen en verplicht lidstaten op enkele punten tot de aanneming van nationale wetgeving. Om te vermijden dat de goedkeuring van de verordening een snelle wijziging van het decreet zou noodzakelijk maken, wordt het extracommunautair verkeer in dit decreet weliswaar integraal geregeld, maar wordt er rekening gehouden met enkele belangrijke inhoudelijke elementen die in de Vuurwapenverordening zijn opgenomen. Deze elementen worden in dit hoofdstuk gereflecteerd in artikelen 39 en 40, §4. Om geen soepeler regime toe te passen op extracommunautaire verkeer dan op intracommunautair verkeer werd de regeling uit artikel 39 ook voorzien in artikelen 35 en 36.

De vereiste van een voorafgaande machtiging voor uitgaande transfers wordt in vuurwapendossiers weggelaten omdat erkende wapenhandelaars in artikel 10 in ieder geval uitge-

zonderd zijn en omdat de ratio legis van de vereiste niet van toepassing is op particulieren die in het kader van het normaal beheer van hun vuurwapenpatrimonium sporadisch een wapen wensen te verkopen aan een persoon die buiten België resideert.

Artikel 38 – Soorten vergunningen

Er werd voor geopteerd om de mogelijkheid tot gecombineerde vergunning niet op te nemen voor in- en uitvoer van vuurwapens om geen soepeler regime toe te passen op extracommunautaire transfers dan dit voorzien voor intracommunautair verkeer, waar enkel met de ‘open vergunning’ voor uitgaande transfers door erkende wapenhandelaars naar andere erkende wapenhandelaars iets van een ‘gecombineerde vergunning’ heeft.

Artikel 39 – Uitzonderingen bij tijdelijke in- en uitvoer

De belangrijkste innovatie in de Vuurwapenverordening ten opzichte van de huidige (Belgische) regelgeving is de soepele regeling voor de tijdelijke uitvoer ten behoeve van ‘verifieerbare legale doeleinden’. Enerzijds voorziet de verordening zelf een soepel regime voor tijdelijke transacties betreffende jacht- en sportschietactiviteiten en anderzijds verplicht de verordening lidstaten om vereenvoudigde procedures aan te nemen voor tijdelijke transacties met als doel demonstratie of expositie zonder verkoop, onderhoud, evaluatie, herstelling en tijdelijke opslag.

Paragraaf 1 – Vuurwapenpashouders

Het eerste lid van paragraaf 1 past het soepel regime voor jacht- en sportschietactiviteiten toe door het voor houders van een Europese Vuurwapenpas mogelijk te maken om hun wapens voor jacht- en schietsportactiviteiten in landen buiten de EU op basis van een eenvoudige kennisgeving uit te voeren. Op die manier moet de vergunningsprocedure niet doorlopen worden, maar blijft de controle bewaard (zie ook: koninklijk besluit van 8 augustus 1994 betreffende de Europese Vuurwapenpassen).

Het tweede lid voorziet hetzelfde mechanisme als vereenvoudigde procedure voor tijdelijke transacties door particulieren met als doel demonstratie of expositie zonder verkoop, onderhoud, evaluatie, herstelling en tijdelijke opslag. Het gebruik van de Europese Vuurwapenpas voor andere doeleinden dan jagen en sportschieten past immers binnen het opzet van de Vuurwapenpas. In de omzendbrief van 29 oktober 2010 over de toepassing van de wapenwetgeving (en dus ook van het hierboven genoemde KB) staat daarover in punt 14.1 het volgende: “De EVP is vooral bestemd voor jagers en sportschutters, die in het buitenland deelnemen aan een activiteit. Hij kan ook worden aangevraagd door een al dan niet erkend verzamelaar die zijn wapens wenst tentoon te stellen in een andere EU-lidstaat. Nog andere gevallen zijn denkbaar, maar de tijdelijke en particuliere aard van de activiteit is essentieel.”

Het derde lid correleert met het eerste en tweede lid en laat aan ‘Belgische personen’ toe om in het Vlaamse Gewest ook ‘Belgische documenten’ voor te leggen.

Paragraaf 2 – Erkende wapenhandelaars

Deze bepaling voorziet de mogelijkheid van een meervoudige vergunning als vereenvoudigde procedure voor tijdelijke transacties door wapenhandelaars met als doel demonstratie of expositie zonder verkoop, onderhoud, evaluatie, herstelling en tijdelijke opslag.

Een meervoudige vergunning komt er op neer dat de vuurwapens of de onderdelen op basis van één vergunning meermaals tijdelijk kunnen uitgevoerd en weder ingevoerd, bijvoorbeeld voor exposities in derde landen.

Artikel 40 – Bewijs van eindgebruik bij uit- en doorvoer

Zie de toelichting bij artikelen 19 en 24.

Artikel 40, paragraaf 2 en 4 – Bewijs van toestemming landen van in- en doorvoer

Deze bepalingen geven uitvoering aan artikel 10, §2, van het VN-vuurwapenprotocol.

Het mechanisme in het tweede lid van paragraaf 4 is ook voorzien in de hoger genoemde Vuurwapenverordening en heeft als bedoeling om een blokkering van de voorgenomen transactie te vermijden in het geval dat een verzoek tot toestemming stuit op de inactiviteit van de bevoegde autoriteiten in de landen van doorvoer. Uiteraard zal het proces van het verzoeken om deze toestemming begeleid worden door de administratie, zodat dergelijke verzoeken telkens aan de bevoegde autoriteiten gericht worden.

Artikel 43 – Schorsing, intrekking en beperking van vergunningen, machtigingen en certificaten

Dit artikel is een aangepaste versie van artikel 7 van de wet van 5 augustus 1991 en zet artikel 4, negende lid, artikel 9, zevende lid, en artikel 15, tweede lid, van richtlijn 2009/43 om.

Onder ‘uitzonderlijke omstandigheden’ in de zin van artikel 43, §2, moet worden verstaan omstandigheden waarin voldoende duidelijke informatie voorhanden is dat een van de in punten 1° tot en met 3° van paragraaf 1 vermelde situaties zich voordoet en een onmiddellijke schorsing, intrekking of gebruikbeperking noodzakelijk is om de effectieve in-, uit- of doorvoer of overbrenging te voorkomen die op dat moment strijdig is of strijdig zou kunnen zijn met: 1) de voorwaarden die voor de toekenning of het gebruik van de vergunning op basis van artikel 12 of 33 werden opgelegd; of 2) de criteria die zijn opgenomen in artikelen 26, 28, 41, en 42, of 3) de openbare orde of openbare veiligheid of de veiligheidsbelangen van het Vlaamse Gewest of België.

*Artikel 44 – Tijdelijke uitsluiting van aanvragers**Paragraaf 1 – Gronden*

Deze paragraaf komt grotendeels overeen met artikel 9 van de wet van 5 augustus 1991.

Punt 6 werd toegevoegd om te kunnen optreden in situaties waarin het toekennen van een vergunning eventueel een gevaar voor de openbare orde en veiligheid zou kunnen betekenen.

Paragraaf 3 – Mogelijke verlenging

Deze paragraaf werd toegevoegd om toe te laten te vermijden dat de vanzelfsprekend beperkte termijn van een uitsluiting tot gevolg zou hebben dat personen die daadwerkelijk vervolgd worden voor de (eventuele) onrechtmatigheden op basis waarvan tot uitsluiting werd beslist, hangende de strafprocedure hun activiteiten zouden kunnen hernemen.

Voor deze mogelijkheid tot verlenging wordt doelbewust een onderscheid gemaakt tussen twee fases in de strafprocedure in de ruime zin.

Indien de onrechtmatigheden die aanleiding hebben gegeven tot de uitsluitingsmaatregel, ab initio, tijdens de lopende uitsluitingstermijn of op het moment van het verlopen daarvan het voorwerp vormen van een strafrechtelijk vooronderzoek, zoals een opsporingsonderzoek, kan de termijn van de maatregel verlengd worden tot het moment dat de

vervolgende autoriteit oordeelt dat de strafvordering al dan niet ingesteld moet worden voor deze onregelmatigheden.

Als ab initio, tijdens de lopende uitsluitingstermijn of op het moment van het verlopen daarvan echter voor deze onrechtmatigheden de strafvordering werd of wordt ingesteld – door middel van een gerechtelijk onderzoek of een rechtstreekse aanhangigmaking bij het vonnisgerecht – kan de termijn van de maatregel verlengd worden tot het moment dat een beslissing over de strafvordering in kracht van gewijsde is getreden.

De reden waarom dit onderscheid wordt gemaakt is dat de beslissing van de vervolgende autoriteit om al dan niet de strafvordering in te stellen geen beslissing is die in kracht van gewijsde treedt. Bovendien mag er niet automatisch van uit gegaan worden dat een strafrechtelijk vooronderzoek, zoals een opsporingsonderzoek, zal uitmonden in de instelling van de strafvordering.

Artikel 45 – Hoorrecht bij weigering

De hoorplicht is één van de processuele beginselen van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur uit het administratief recht. De hoorplicht houdt in dat de betrokkene de mogelijkheid heeft om zijn standpunten kenbaar te maken, dat hem wordt gemeld welke feiten tot de maatregel nopen en dat hem een redelijke termijn wordt geboden om zijn standpunt voor te bereiden.

Aangezien in de procedure tot het bekomen van de vergunning het steeds de aanvrager is die het initiatief heeft genomen en de stukken aanlevert, heeft hij uiteraard al zijn standpunten afdoende kenbaar kunnen maken; hij kent de voorliggende criteria en heeft de tijd gehad zijn aanvraag voor te bereiden. Daarenboven, wanneer de betrokkene zelf het initiatief heeft genomen om zijn argumenten aan de overheid uiteen te zetten, moet hij in principe niet meer gehoord worden (R.v.St., Martens, nr. 67.691, 8 augustus 1997, R.W., 1998-99, 644 en R.v.St., CVBA Andersen Consulting, nr. 77.153, 24 november 1998).

Toch wordt hier geopteerd voor een bijkomend hoorrecht zodat de betrokken aanvrager achteraf voldoende kan geïnformeerd worden over de redenen die hebben aanleiding gegeven tot de weigering, om zodoende in voorkomend geval nuttige kennis over de criteria en de toepassingen in praktische gevallen te vergaren.

Dit voldoet in ieder geval aan het beginsel van behoorlijk bestuur, dat daarenboven bepaalt dat wanneer een regel bepaalt dat een persoon kan vragen om gehoord te worden, er geen schending van de hoorplicht is wanneer de belanghebbende niet gevraagd heeft om gehoord te worden (R.v.St., NV Coomans, nr 100.136, 24 oktober 2001).

Artikel 46 – Toezichtsbepaling

Zie gelijkaardige artikelen 15 en 16 in de wet van 5 augustus 1991.

Dit artikel is gebaseerd op de aanbevelingen van het Interuniversitair Centrum voor Wetgeving in haar rapport ‘Straf- en administratieve sancties in Vlaamse regelgeving: Aanbevelingen voor een sterker handhavingsbeleid’ van 7 december 2009. Het beoogt ambtenaren binnen de administratie toezicht te laten houden op de naleving van het decreet en hen de instrumenten (‘toezichtsrechten’) te geven om eventuele overtredingen vast te stellen en deze vaststellingen op een doelmatige manier te laten doorstromen naar de sanctionerende autoriteiten.

Dergelijke aanpak moet zowel de pakkans van overtreders als de ratio van hun daadwerkelijke sanctionering verhogen.

Paragraaf 3 – Vaststellingsbevoegdheid Vlaamse ambtenaren

Een belangrijk instrument in de realisatie van dit opzet is de ‘formalisering van de communicatie tussen de administratie en de sanctionerende autoriteiten – zij het strafrechtelijk of bestuurlijk – over vastgestelde overtredingen’. De administratie beschikt immers vaak over informatie die rechtstreeks tot sanctionering zou kunnen leiden. Te denken valt onder meer aan de inlichtingen die andere EU-exportautoriteiten op het gebied van de vuurwapenproblematiek volgens de bepalingen van richtlijn 91/477 overmaken of de inlichtingen van de provincies dienaangaande.

Meer algemeen moet deze aanpak aan de administratie ook toelaten om in ‘verdachte’ dossiers als entiteit met de nodige expertise ter zake zelf de nodige inlichtingen in te winnen, documenten te verkrijgen en vaststellingen te doen die dan onder de vorm van een proces-verbaal als basis tot sanctionering aan sanctionerende autoriteiten kunnen overgemaakt worden. Vaak veronderstellen deze vaststellingen immers een doorgedreven technische kennis van de materie, bijvoorbeeld in de evaluatie of bepaalde goederen voldoen aan de nodige specificaties om beschouwd te worden als goederen waarvan de in-, uit- of doorvoer of de overbrenging op basis van dit decreet aan een vergunning onderworpen is. Dergelijke evaluaties zijn cruciaal om te bepalen of al dan niet een inbreuk werd begaan op de bepalingen van het decreet of van de uitvoeringsbepalingen ervan.

In het licht van die complexe aard van de regelgeving is het dan ook tegelijkertijd wenselijk en redelijk om aan de vaststelling van de experts van de administratie een bijzondere wettelijke bewijswaarde toe te kennen.

Artikel 47, paragraaf 1 – Strafrechtelijke sancties

Deze paragraaf houdt een fundamentele wijziging in van artikel 8 van de wet van 5 augustus 1991.

Eerste lid – Weglaten verwijzing naar de federale douaneregelgeving

Omdat een gewestelijk decreet geen verantwoordelijkheden kan toewijzen aan federale overheidsinstanties, noch hun verplichtingen of rechten opheffen, wordt de verwijzing naar de federale douaneregelgeving voor de vervolgingsbevoegdheid over inbreuken op het Wapenhandeldecreet en haar uitvoeringsbesluiten inzake in-, uit- en doorvoer weggelaten. Het bepalen van de vervolgingsbevoegdheid over de inbreuken op hun decreten is volgens artikel 11 van de bijzondere wet van 8 oktober 1980 immers geen bevoegdheid die aan de gewesten toekomt.

Uiteraard blijven de verplichtingen en de rechten van de douane die uit de wet van 5 augustus 1991 voortvloeien behouden (zie ook de toelichting bij artikel 51).

Omdat de douane daarnaast een belangrijke partner is in het toezicht op in-, uit- en doorvoertransacties en in de vaststelling van onrechtmatige transacties, en dienaangaande over een grote expertise en bronkennis beschikt, moet met de douane verder overlegd worden hoe en in welke mate zij een rol kan spelen in het afdwingingsproces. Deze discussie zal vervolgens haar vertaling moeten kennen in een samenwerkingsakkoord.

Tweede tot vierde lid – Getrapte straffen

Wat de straffen betreft, gaat de voorziene tekst in op een aanbeveling van het Vlaams Vredesinstituut uit haar nota ‘Toetsingskader voor een Vlaams decreet inzake de buitenlandse handel in militaire goederen’ om een getrappt systeem van sanctionering te voorzien. De zwaarste inbreuken op het decreet – transacties met betrekking tot verboden goederen

waarvan het gebruik, de productie, de ontwikkeling of de overdracht verboden zijn op basis van internationale verplichtingen en verbintenissen van het Vlaamse Gewest en België of uit- en doorvoer naar embargoland – worden als misdadig omschreven. Transacties met betrekking tot verboden goederen waarvan het gebruik, de productie, de ontwikkeling of de overdracht enkel verboden zijn op basis van Belgische en Vlaamse regelgeving, onvergunde transacties, inbreuken op vergunningsvoorwaarden en andere inbreuken als wanbedrijf met een verschillende strafmaat.

Vijfde lid – Activiteitenverbod

Daarnaast wordt een bijkomende straf voorzien die als doel heeft de sanctionering te richten op de specifieke activiteit die de persoon in kwestie op een onrechtmatige manier heeft uitgeoefend. Met het invoeren van een activiteitenverbod als straf wordt getracht een inherente link met de overtreding te creëren en daarmee het afschrikkings- en vergeldingseffect van de sanctionering te verhogen. De vermelding van rechtspersonen is in lijn met artikel 7bis, derde lid, 2°, van het Strafwetboek.

Artikel 48, paragraaf 1 – Administratieve sancties

Het invoeren van de mogelijkheid tot administratieve sancties is volgens de administratie noodzakelijk om de ongewenste straffeloosheid van bepaalde types van overtredingen van het decreet tegen te gaan. Het gaat dan onder meer om de ruime niet-naleving van intracommunautaire vergunningsverplichtingen.

Deze toestand van straffeloosheid is in de huidige situatie deels te wijten aan het niet-optreden van de douane in intracommunautaire zaken, maar deels ook aan de lage prioriteit die zowel de afdwinging van het intracommunautair verkeer in globa als deze van ‘militaire’ vergunningsverplichtingen geniet. Deze aanpak wenst te anticiperen op het debat over prioriteit dat eventueel binnen het college van procureurs-generaal zal gevoerd worden wanneer de betreffende vervolgingsbevoegdheid aan de parketten zal toekomen.

Er wordt geopteerd voor een algemene vorm van ‘zachte depenalisering’, waarbij een bestuurlijke sanctie mogelijk wordt wanneer de vervolgingsautoriteiten niet optreden of niet wensen op te treden. Zoals uiteengezet in de toelichting bij artikel 46 beschikt de administratie in de beschreven gevallen vaak zelf over informatie die sanctionering toelaat en daartoe door een bestuurlijke sanctioneringsautoriteit kunnen worden aangewend.

Welke entiteit deze sanctioneringsbevoegdheid zal uitoefenen kan geregeld worden in een besluit van de Vlaamse Regering.

Wat betreft de sanctie zelf bestaat de optie om al dan niet cumulatief een bestuurlijke boete of een (beperkt) bestuurlijk activiteitenverbod op te leggen. Zoals al aangegeven met betrekking tot artikel 47 is de laatstgenoemde sanctie aantrekkelijk vanwege haar inherente link met de overtreding.

Artikel 49 – Rapportering door aanvragers

Paragraaf 2 – Gebruik vergunningen toegekend op basis van richtlijn 2009/43

Deze bepaling implementeert onder meer artikel 8, derde en vierde lid, van de richtlijn 2009/43. Wat betreft de rapportering over het gebruik van de in artikel 14 van dit decreet bedoelde algemene vergunningen zullen de nadere regels daarvan op basis van overleg met de sector vastgesteld worden. De betrokken bedrijven moeten immers a posteriori en periodiek hun effectieve overbrengingen op basis van de algemene vergunningen rapporteren.

Paragraaf 3 – Gebruik andere vergunningen

Deze bepaling regelt de rapportering over de toegekende vergunningen andere dan deze die werden toegekend op basis van richtlijn 2009/43.

De punten 1°, 4° en 5° werden in deze paragraaf niet overgenomen omdat de betreffende gegevens al op het moment van de toekenning van de vergunning gekend zijn.

Artikel 50 – Rapportering aan het Vlaams Parlement

Dit artikel is gebaseerd op de bepalingen van artikel 17 van de wet van 5 augustus 1991, maar werd aangepast aan de nieuwe vergunningsverplichtingen en vergunningssoorten. Bovendien verankert dit artikel de praktijk van de zesmaandelijks en jaarlijkse rapportering van de specifieke gegevens van de toegekende en geweigerde vergunningen en verankert het de rapportering over de vrijstellingen van vergunning die met toepassing van artikel 17 van het decreet toegekend werden.

Als gevolg van de omzetting van de richtlijn 2009/43 in dit decreet, zal het verslag van de Vlaamse Regering aan het Vlaams Parlement opgedeeld worden in twee delen; één voor de overbrengingen binnen de EU en een deel over de transacties met derde landen. Onder meer de introductie van algemene vergunningen heeft immers een invloed op de rapporteringswijze. Zoals vermeld in de toelichting bij artikel 49 is deze rapportering namelijk een periodieke a-posteriorirapportering van effectieve overbrengingen.

Paragraaf 2 – Rapportering over het gebruik van algemene vergunningen

Deze paragraaf behandelt de specifieke situatie van rapportering over het gebruik van de algemene vergunningen die op basis van artikel 14, §2, moeten voorzien worden.

Zoals hoger vermeld zullen de gegevens over de overbrengingen die met het gebruik van deze vergunningen worden verricht pas a posteriori en periodiek aan de administratie bekend zijn en zullen de ambtenaren van de administratie deze gegevens a posteriori manueel moeten verwerken. Dit is in tegenstelling tot de gegevens van individuele, globale en gecombineerde vergunningen, die op het moment van de toekenning van de vergunning bekend zijn en die rechtstreeks uit de gegevensdatabank van de administratie worden gehaald. Om die reden wordt over het gebruik van de algemene vergunningen enkel in een jaarlijkse rapportering voorzien.

Ook de gegevens die over het gebruik van de algemene vergunningen aan het Vlaams Parlement zullen worden gerapporteerd verschillen van deze die over individuele, globale en gecombineerde vergunningen zullen gerapporteerd worden (zie hieronder). Van een algemene vergunning maakt immers niet één persoon, maar een onbepaald aantal personen gebruik. Dus, in tegenstelling tot individuele, globale en gecombineerde vergunningen waarvan de gegevens per vergunning kunnen worden gerapporteerd, ongeacht het aantal zendingen waarin de specifieke aanvrager de in de vergunning toegestane hoeveelheid goederen in-, uit-, doorvoert of overbrengt, zullen bij de algemene vergunningen de betrokken personen over elke zending in het kader van een bepaalde algemene vergunning apart aan de administratie rapporteren. Voor de duidelijkheid zullen de gegevens over alle afzonderlijke zendingen in de rapportering aan het Vlaams Parlement dan ook gebundeld worden per categorie van de defensiegerelateerde producten. Aangezien de vijf algemene vergunningen verbonden zijn aan specifieke categorieën van bestemmingen en er per algemene vergunning gerapporteerd zal worden, is een verdere uitsplitsing over categorieën van bestemmingen niet meer nodig.

Paragraaf 3 – Rapportering over toegekende vergunningen, weigeringen en vrijstellingen

Zoals hoger aangegeven, verankert deze paragraaf de huidige rapporteringspraktijk van de specifieke gegevens van de toegekende en geweigerde vergunningen en voegt hieraan de rapportering van de specifieke gegevens van vrijstellingen toe.

Artikel 51 – Opheffingsbepaling wet van 5 augustus 1991

Deze bepaling heft die bepalingen van de wet van 5 augustus 1991 op waarin verplichtingen en procedures geregeld worden die op basis van de bijzondere wet van 12 augustus 2003 onder de bevoegdheid van de gewesten vallen en die het voorwerp uitmaken van een regeling in het Wapenhandeldecreet. Onder meer omwille van duidelijkheid werd ervoor geopteerd om deze bepalingen niet louter te wijzigen binnen het kader van de wet van 5 augustus 1991, maar om ze in deze wet op te heffen en ze te vervangen door een geheel nieuw, Vlaams regelgevend kader (een uitgebreide uiteenzetting hierover zit vervat in de reguleringssimpactsanalyse bij het ontwerp van decreet).

De exhaustieve opsomming van de betreffende bepalingen is in lijn met de omzendbrief betreffende de wetgevingstechniek en de noodzaak ervan werd benadrukt door de dienst Wetsmatiging van de Vlaamse overheid.

De exhaustieve opsomming maakt ook duidelijk dat de verplichtingen en rechten die uit de wet van 5 augustus 1991 voortvloeien voor federale overheidsinstanties – onder meer de douane – van kracht blijven. Een gewestelijk decreet kan immers geen verantwoordelijkheden toewijzen aan federale overheidsinstanties, noch deze opheffen of wijzigen. Anderzijds blijven ook de verplichtingen en rechten voor rechtsonderhorigen die behoren tot de federale bevoegdheden onverkort bestaan.

Punt 1 – Verwijzing naar douanewetgeving in artikel 8, eerste lid

Zoals in de in de toelichting bij artikel 47 al werd aangegeven komt het volgens artikel 11 van de bijzondere wet van 8 oktober 1980 niet aan de gewesten toe om de vervolgingsbevoegdheid over inbreuken op hun decreten te bepalen. Om die reden komt het dan ook niet aan de gewesten toe om de vervolgingsbevoegdheid over inbreuken inzake in-, uit- en doorvoer zoals bepaald in artikel 8, eerste lid, van de wet van 5 augustus 1991 in deze bepaling over te nemen.

Punt 2 – Beperking tot uit- en doorvoer

Omdat de gewestelijke bevoegdheid op dit vlak beperkt is tot uit- en doorvoer en overbrenging, als dusdanig gereguleerd in artikel 10 van dit decreet, wordt de opheffing van deze artikelen daartoe beperkt.

Artikel 52 – Geldingskracht verleende voorafgaande vergunningen

In dit artikel wordt een overgangsmaatregel geformuleerd die de verplichtingen in de bepalingen van het ontwerp van decreet in lijn brengt met de verwachtingen die in het verleden door de federale wetgever in de wet van 5 augustus 1991 werden gecreëerd.

Artikel 54 – Inwerkingtredingsbepaling

Deze datum van inwerkingtreding is de datum waarop volgens artikel 18 van richtlijn 2009/43 de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen die de richtlijn hebben omgezet effectief moeten toegepast worden. In deze wordt dus louter de richtlijn 2009/43 gevolgd, teneinde voldoende tijd te laten voor onder meer de voorbereiding, bespreking en aanname van de verschillende algemene vergunningen en voor het opzetten van de certificeringsprocedure als vermeld in artikel 14, §3.

Deze datum van inwerkingtreding wordt bovendien veralgemeend, enerzijds om de toepassing van verscheiden wetgevingsinstrumenten te vermijden en anderzijds om een gedegen voorbereiding van de inwerkintreding van het decreet toe te laten. Dit is niet enkel nodig om de verdere voorbereiding, bespreking en aannahme van de uitvoeringsbesluiten van het decreet af te ronden, maar ook om het operationeel kader van verschillende nieuwe of vernieuwde concepten op te zetten. Het gaat dan onder meer over de hertekening van de elektronische databank en de aanvraagformulieren van de administratie, de voorbereiding van de rapportering door aanvragers, van de procedure voor de aanvraag van voorafgaande machtigingen en van het sanctioneringsmechanisme als vermeld in artikel 48. Bovendien moeten over verschillende aspecten van het decreet samenwerkingsakkoorden afgesloten worden, onder meer met de FOD Justitie en de FOD Financiën (douane).

III. PROCEDUREVERLOOP

1. Wetgevingstechnisch en taaladvies

Tijdens de opmaak van het ontwerp van decreet werd dit advies reeds informeel gevraagd aan de betrokken diensten op 31 augustus 2010. Het advies werd verkregen op 2 september 2010. Het advies werd nogmaals aangevraagd op 4 maart 2011 en verkregen op 10 maart 2011.

2. Advies van de Inspectie van Financiën

Het advies van de Inspecteur van Financiën werd aangevraagd op 4 maart 2011 en verkregen op 15 maart 2011. Het begrotingsakkoord werd aangevraagd op 16 maart 2011 en verkregen op 7 april 2011.

3. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)

Het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) werd aangevraagd op 8 april 2011 en verkregen op 30 mei 2011.

4. Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen

Het advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen werd aangevraagd op 8 april 2011 en verkregen op 18 mei 2011.

5. Advies van de Raad van State

Het advies van de Raad van State werd aangevraagd op 27 juli 2011 en verkregen op 6 oktober 2011.

6. Inwerkingtreding van het decreet

De inwerkingtreding van het decreet is volgens artikel 54 voorzien op 30 juni 2012.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS